

**400 nye
studentboliger**

... men til hvem?

Nyhet, side 8 og 9

« Ei kjempe i britisk
studentpolitikk ligg
for døden. Me bør ta
betre vare på vår »

Ingrid E. Daae,
Debattredaktør i Universitas

Kommentar, side 2 og 3



13 sider magasin:

Reportasje: Sjenanse
og nakenhet

Quiztest: Bokcaféen

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 67, utgave 15 | www.universitas.no | onsdag 8. mai 2013

TILSTANDSRAPPORT FOR HØYERE UTDANNING:

Forskning vinner, undervisning taper

■ Kvalitetsreformen har
ikke fungert, mener Norsk
studentorganisasjon

■ – Vi må ta en diskusjon
om tellekanter, svarer
kunnskapsminister Kristin
Halvorsen.



Nyhet, side 10 og 11

Leder, side 2

FOTO: HENRIK EVERTSSON

Velkommen til åpningen av nye Akademika Blindern
13. - 16. mai!

Se program og åpningstilbud for hele uken på side 7.

akademika

redaktør: **Emma Tollersrud**
emma.tollersrud@universitas.no 911 23 791

redaksjonsleder: **Øyvind Gallefoss**
oyvind.gallefoss@universitas.no 980 03 342

fotosjef: **Helle Gannestad**

desksjef: **Benjamin Edward Oliver**

nettredaktør: **Heljar Havnæs**

magasinredaktør: **Peder D. Stabell**

MENINGER

De beste vi har

Tirsdag kom den årlige tilstandsrapporten for høyere utdanning. Et av de mest interessante poengene er at sektoren fortsatt er en versting hva gjelder midlertidige ansettelser. Andelen ligger høyt, og nærmest uendret, på 17 prosent ved universiteter og høyskoler – dobbelt så høyt som i arbeidslivet for øvrig. Noe er alvorlig galt når én av fem vitenskapelig ansatte ved norske universiteter ikke har fast jobb.

Gjennom altfor mange år har det etablert seg en kultur der ansettelsesforholdene er mildt sagt provisoriske og uregelmessige. Unge forskere forteller til Universitas om hvordan de er kasteballer fra prosjekt til prosjekt, i et system der mye handler om å sikre fleksibilitet for instituttene, les: spare penger. De er heller ikke forpliktet av arbeidsmiljøloven. Flere kamper ender i rettsvesenet, når stipendiater ikke får de forskerstillingene de formelt har krav på etter fire år. Når rettighetene er smuldret opp og retningslinjene tøyelige, blir frontene harde.

Norge skal satse på forskning, men glemmer et helt vesentlig ledd i det store maskineriet: den unge forskeren. Hun skal dra lasset i tøff konkurranse med internasjonale forskningsmiljøer, men gis samtidig ufortjent lite trygghet og støtte her hjemme. Resultatet er at mange hopper av. Det illustreres av at forskere som får fast jobb, har en særdeles høy snittalder. For de yngre talentene blir en hektisk og usikker forskerhverdag umulig i lengden. Ekstreme overtidsrutiner er utbredt. På toppen av det hele kommer enorme lønnsforskjeller mellom privat og statlig forskningssektor. Det er ikke attraktivt å være i akademien.

I forskningsmeldingen er det foreslått innstegstillinger for å gi «talentfulle, yngre forskere» innpass i realfagsmiljøene. Det er lovende, men hva med de andre fagområdene der behovene er like store? Kristin Halvorsen har fått øynene opp for problemet, og vil pålegge institusjonene å lage handlingsplaner. Tora Aasland sa omtrent det samme. Ting tar for lang tid, og presset fra fag- og organisasjonsmiljøer er ikke sterkt nok. De kan lappe sammen bit for bit, men på et tidspunkt må man heve blikket og se at det er det overordnede systemet det er noe galt med. Kanskje er det bare lovendringer som kan tvinge instituttene til å ta vare på de beste vi har.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Ei kjempe i britisk studentpolitikk ligg for døden. Me bør ta betre vare på vår.

Massens makt

Kommentar

Ingrid E. Daae
Debattredaktør i Universitas



Sist fredag vedtok universitetskollegiet ved University of London å leggja ned studentorganisasjonen University of London Union (ULU). Utan å involvera studentane valde dei høge herrane og kvinnene å utradera organisasjonen, som har eksistert sidan 1921 og i dag representerer over 120 000 studentar ved dei 18 utdanningsinstitusjonane tilknytt University of London.

Ifølgje The Guardian vart ei arbeidsgruppe sett til å vurdere drifta av ULU, etter at leiarane for fem av medlemslaga uttrykte misnøye i eit brev til universitetsleiinga. Den vidare handsaminga av saka har vore tvilsam. Ingen studentar sit i universitetskollegiet, og studentane var heller ikkje representerte i arbeidsgruppa, som altså konkluderte med at ULU ikkje lenger har livets rett.

Dei argumenterer på den eine sida med at ULU ikkje spelar noko meningsfull rolle, no som fleire av institusjonane under University of London-paraplyen har vakse seg store og har eigne studentorganisasjonar.

På den andre sida tek dei til orde for oppretting av ein interesseorganisasjon som omfattar også studentane ved dei utdanningsinstitusjonane som står utanfor University of London.

ULU gapar altså over både for mykje og for lite på same tid. Vert nedleggjingsvedtaket oppretthalde i universitetsstyret vil universitetet overta lokala til unionen, og oppretta eit servicesenter der. Velferdstilbodet til studentane, i form av trenings-senter, kaféar og barar, vil verta oppretthalde, men alle valde representantar skal fjernast og den politiske verksemda avskaffast.

ULU-president Michael Chessum vedgår at unionen per i dag ikkje fungerer optimalt. Men som han heilt riktig påpeikar, er det å leggja ned Londons største studentorganisasjon eit dårleg første steg på vegen mot felles organisering for alle byens studentar. ULU ville vera ein ressurs i ein slik prosess, og Chessum ser nedlegginga snarare som eit trugsmål mot universitetsdemokratiet og studentane si påverknadskraft i eit akademien stadig meir prega av kommersielle interesser.

Det er enkelt å trekkja parallellar mellom situasjonen her heime og den i London. Slik ULU var

«Utmelding
frå NSO er ei
ansvarsfråskri-
ving som alle
vil tapa på»

ØYEBLIKKET

av Øystein Grønvold



HOPPSANNI: I Universitas' vårtegn-serie ga vi deg i forrige uke det uadskillelige andeparet X. Nå gir vi dere disse froskene i full vigør. I neste ukes Øyeblikket kan vi love spyende russ.



ILLUSTRASJON: ØYVIND HOVLAND

det, er Norsk studentorganisasjon (NSO) under press på grunn av misnøye innad. Etter landsmøtet i førre måned har både styringa og nytten av NSO vore heftig debattert av landets studentpolitikarar. Studentparlamentet ved Universitetet i Bergen kom i førre veke fram til at pengane som i dag går til medlemsavgifta kan brukast betre til andre føremål. Dei vedtok difor ei første utmelding av organisasjonen.

Men er det fornuftig å kvitta seg med alt som ikkje fungerer heilt som ein skulle ønska?

Etter landsmøtet er det heva over tvil at NSO tre år etter etableringa framleis har barnesjukdommar som må kurerast

snarast råd, men utmelding vil ikkje løysa noko. Det er ei ansvarsfråskriving som alle vil tapa på. Tyngda det gjev å ha 200 000 studentar i ryggen kan ikkje kjøpast for pengar, og utmeldingar frå NSO vil svekka den politiske påverknadskrafta til både dei utmelde lokallaga og til organisasjonen som heilskap.

Politikk er å vera usamde, men det er òg å finna løysingane som best mogleg tener flest mogleg utan at mindretalet vert skadelidande. Studentpolitikarane må evna å sjå forbi skilnadene og einast om overordna målsetjingar og arbeidsmåtar. Me er alle betre tente med å investera i ein sterk og demokratisk organisasjon som talar alle norske studentar si

felles sak når det gjeld studentbustader, studiefinansiering og utdanningskvalitet – enn at representantane våre sit på kvar si tue og skrik i munnen på kvarandre. Kampen om merksemda er meir enn hard nok som det er.

I 2010 og 2011 spelte ULU ei sentral rolle då britiske studentar gjorde opprør mot auka studieavgifter og nedskjeringar i utdanningssektoren. Vert unionen endeleg nedlagd, slik det no ser ut til, vil studentmassen stå langt dårlegare rusta neste gong interessene deira hamnar under press.

Me bør ikkje frivillig setja oss i same situasjon.

BAKPÅ NYHETENE

« 46 studenter har lagt ned 40 000 arbeidstimer. Kunnskapsminister Kristin Halvorsen fulgte spent med da lakenet ble dratt av racerbilen som har fått navnet KA Aquilo R. Det betyr nordavind på latin.
Det tror vi ikke noe på.

Hentet fra saken «Her er NTNU-studentenes nye fartsmonster», Adresseavisen, 07.05.13

« Vi har vanskelig for å forestille oss et bedre eksempel på internasjonalisering: En film om Mali, laget av en malisk student i Tromsø, blir sett av en forsker i Australia som viser den til sine informanter på Ny-

Guinea, som får utvidet sin horisont og selverkjennelse av filmen.
Bra jobba.

Hentet fra kronikken «Filmen i antropologien» av Thomas Hylland Eriksen og Eva Joly, Nordlys, 05.05.13

« Trappene bringer frem gode minner, jeg gikk her ofte som student. Men nå er de slitne, og skumle vinterstid.
Bra sak.

Hentet fra saken «Hva synes du om tilstanden til Johanneskirke-trappene?», Bergens Tidende, 07.05.13

FØLG OSS

På papir hver onsdag, på nett hele tiden

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas

www.universitas.no

For oppdaterte studentnyheter.



MENINGER

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

TRONDHEIM

Under Dusken

Digitale hjelpemiddel på eksamen møter dei fleste allereie i grunnskulen og det blir ein større del av kvardagen heilt til ein står med vitnemålet frå vidaregåande i handa. Då er det slutt.

CAPE TOWN

Varsity

As we were leaving the bar, at about 3am, the bouncers noticed two men breaking in to one of the flats directly above the bar. Running after them, they managed to catch one of the skolies and consequently gave him a solid beating up. I overheard someone saying that every loyal, regular customer that was still milling around gave him a merciless kick in the stomach.

BERGEN

STUDVEST

Studentene ved UiB bør glede seg over at universitetets neste rektor har tatt studentene på alvor i valgkampen, og at kandidaten som ble støttet av flest studenter vant. Det gir oss et godt utgangspunkt for å bli hørt i årene som kommer.

YALE



This is a valediction forbidding mourning. John Donne wrote one for the love of his life, but since no one loves me, I guess I have to write my own. So this is for me, from me. But it's also for Yale – because I love you, Yale.
debatt@universitas.no

TIPS OSS

tips@universitas.no

nyhetsredaktør: **Håkon Frede Foss**
haakonff@universitas.no 975 00 722

NYHET

VEGGDYR: I Tromsø har noen uvedkommende gjester inntatt byens studentboliger. Veggdyr, kakerlakker og Faraomauren. Alle har reist langt for å komme seg til Tromsø, men trives så godt at de like godt stifter familie og blir i byen, skriver avisa iTromsø.

– Dette er ikke noe vi opplever så veldig ofte, men det har skjedd noen ganger at studentene har fått utslett eller bitt, sier driftsleder for eiendom i SiTo, Trond Bakken, til avisa.

Ifølge Bakken kontaktes da ska-

dedyrbyrået Aktiv Nord slik at de kan bekjempe skadedyrene.

Av de mer kuriose småkrypene som Aktiv Nord har tatt opp kampen mot, er Faraomauren. Den går ofte i levret blod og mesker seg, og tar eventuell smitte med seg når den vandrer videre.

– Den har vi funnet i studentboliger her i Tromsø. Den er spesielt skummel med tanke på smitte, som den kan bære med seg, sier daglig leder i Aktiv Nord, Trond Stormo til avisa.

KVALITETSREFORM: Da kvalitetsreformen ble innført for ti år siden, var et av målene at flere studenter skulle fullføre til fastsatt tid. Nye tall viser at det målet fortsatt er langt unna.

For våren 2012 hadde bare 39,7 prosent av de studentene som begynte på en bachelorgrad tre år tidligere fullført graden. Det er lavere enn kullet før dem, da tallet var 41,4 prosent, skriver Aftenposten.

– Der har resultatene fra kvalitetsreformen vært veldig skuffende. Gjennomstrømmingen har ikke blitt bedre i den perioden vi har observert, sier NIFU-forsker Per Olaf Aamodt til Aftenposten.

Samtidig peker han på at målet kan være vanskelig å nå med dagens utdanningssystem.

– Vi har et system som er forholdsvis åpent, der mange kommer inn på studier og får prøve seg. Da er noe av prisen et høyt frafall. Særlig gjelder det på de mer generelle studiene, som ikke leder til spesifikke yrker, sier han.



UNIVERSITAS 25 ÅR SIDEN



UNIVERSITAS 50 ÅR SIDEN

Så altfor mange mennesker lever et tomt og meningsløst liv uten kjærlighet. Hvor uhyggelig å tenke på at nettopp på kjærlighetens område spiller så mange fallitt. Man oppnår kanskje alt man har strebet etter – unntatt kjærlighet – men da har man jo slett ikke oppnådd noe!

UNIVERSITAS NR. 8, 1963

Høyre er s

Flest studenter vil stemme på Høyre og flest fortrekker deres utdanningspolitikk. Men hva er egentlig Høyres politikk?

Høyre

tekst Axel Geard Nygaard og, Anne Fougner Helseth
axelgn@universitas.no
foto Helle Gannestad

Høyre er nok en gang vinneren av studentenes gunst. Nye tall Universitas har hentet inn fra Sentio viser at et flertall av studentene foretrekker Høyre. Hele 24 prosent av de spurte studentene ville valgt partiet, mot 17 prosent for hovedrivalen Arbeiderpartiet.

På spørsmål om hvilket parti som er best på utdanningspolitikk svarer 20 prosent av de spurte studentene Høyre. Det er riktignok en nedgang fra i fjor der 35 prosent mente det samme. Til sammenligning har 12 prosent tillit til Arbeiderpartiet.

– Jeg tror studentene over tid har merket seg at Høyre har en offensiv politikk for studenter, høyere utdanning og forskning, sier Høyreleder Erna Solberg i en e-post til Universitas.

Solberg fastslår at det viktigste Høyre skal gjøre for studentene om de kommer i regjering til høsten, er å sørge for at Norge for universitetsmiljøer i verdensklasse.

– I tillegg er det mye viktig som må gjøres for studentene som å heve inntektstaket for studenter og regulere studiestøtten i tråd med pris- og kostnadsveksten, sier Solberg.

For de andre partiene er tilliten laber. For både SV og Frp sin del er det kun 5 prosent som tror de er best på utdanningspolitikk. Venstre gjør det litt bedre, men ligger fortsatt på snaue 6 prosent.

– Må konkurrere på kvalitet

Leder i Unge høyre, Paul Joakim Sandøy, er egentlig student, men har permisjon fra jusstudier i Bergen. Han tror det er flere grunner til at studentene har så stor tiltro til Høyres utdanningspolitikk.

– Verdiskaping er veldig viktig for Høyre, og partiet ser høyere utdanning som viktig del av det. I Norge kan vi aldri konkurrere på pris, men vi kan konkurrere på kvalitet. Det budskapet tror jeg har nådd fram til studentene, sier han.

Sandøy mener Høyre har vedtatt mye bra politikk for studentvelferd på landsmøtet i forrige uke. Han peker på spissing av fagmiljøer, studentboliger og



God stemning: Høyre, her ved Erna Solberg og Jan Tore Sanner holdt landsmøte sist uke. Foto: Høyre

«I Norge kan vi aldri konkurrere på pris, men vi kan konkurrere på kvalitet»

Paul Joakim Sandøy, leder i Unge høyre



Leder: Paul Joakim Sandøy

økning av Lånekassas inntekts-tak for studenter som viktig Høyrepolitikk.

Mer spesialisering

«Med et høyt norsk kostnadsnivå er kunnskap en viktig forutsetning for å hevde seg i en internasjonal konkurranse. For å møte denne utfordringen kreves store investeringer i utdanning og forskning og kompetanse og evne til å omsette kunnskap til verdiskaping», skriver Høyre i sitt valgprogram.

Svein Harberg, talsperson for høyere utdanning i Høyre, utdyper:

– Vi må tørre å spisse studiene enda mer, både universiteter og en del høyskoler kan bli ledende innen sitt felt hvis de spesialiserer seg, sier Harberg.

Høyre vil heller at studietilbudet skal spisses på de ulike institusjoner, enn at alle universitetene satser i bredden. De ønsker å øke grunnfinansieringen til utdanningsinstitusjonene.

Studentvinneren



Flertallet «vet ikke»

Selv om mange altså foretrekker Høyre, er de aller fleste studentene helt blanke, ifølge Sentio-undersøkelsen. Hele 48 prosent har ikke gjort seg opp en mening om hvilket parti som er best på utdanningspolitikk, bare fire måneder før stortingsvalget.

At utdanningspolitikken ikke er i studentenes søkelys illustreres også av at få vet hvor ansvaret ligger. I 2012 var det kun 1 av 3 studenter som viste hvilken statsråd som styrer utdanningssektoren, ifølge en Sentio-undersøkelse.

En av forklaringene kan være at partiene skille seg forholdsvis lite fra hverandre på utdanningsfeltet. Ingen av partiene har vært oppsatt på å markere en tydelig, egen profil i høyere utdanningspolitikken.

Høyre har for eksempel vedtatt å bygge 2000–3000 studentboliger i året i sitt partiprogram. SV og Venstre har til sammenligning vedtatt å bygge 2000 boliger, mens Arbeiderpartiet har vedtatt 3000.

Der høyre vil «regulere studentstøtten i tråd med pris- og kostnadsveksten», mener Arbeiderpartiet også at «lån- og stipendordningen må prisjusteres.» Likhetene er mange.

– Skiller Høyres politikk seg fra de andre partiene?

– Det som skiller Høyres politikk fra venstresidas er at vi vil gi mer penger til høyere utdanning, og har foreslått det i alle alternative statsbudsjetter. Vi prioriterer dette framfor andre ting, mener Unge høyreleder Paul Joakim Sandøy.

Leder av Velfredstinget, Tone Vesterhus, synes det er vanskelig å si om Høyre faktisk er best på studentpolitikk.

– Høyres program har en del vage formuleringer, og det blir vanskelig å tolke politikken når den ikke tallfestes. En del ting mangler også fra programmet som er viktig for studenter. Gradert sykestipend, for eksempel, sier hun.

Er det egentlig noen forskjell på partienes studentpolitikk?

– Det er et politisk område som er vanskelig å plassere langs en tradisjonell høyre-venstre-akse. Det er marginale forskjeller mellom partiene.

Vesterhus mener den tverrpolitiske enighet gjør det vanskelig å få til en skikkelig debatt om studentpolitiske saker.

– På den annen side legger det mer til rette for pragmatiske løsninger når temaet ikke er så ideologisert, sier hun.

Hun peker på de viktigste sakene for studentvelferden.

– Alle studenter trenger satsing på bolig. Men vi trenger også bedre sosiale ordninger. Studenter har for eksempel dårlig rettsvern sammenlignet med for eksempel arbeidstakere og elever, forklarer Vesterhus.

Leder for Norsk studentorganisasjon (NSO), Øyvind Berdal, forteller at NSO ikke tar stilling til hvilket parti som er best for studentene.

– Vi jobber for at alle partiene skal vedta politikk som er bra for studentene, sier han.

universitas@universitas.no

Hvilket parti er best på høyere utdanning og/eller forskning?

Parti	%	Frekvens
Arbeiderpartiet	12	117
Fremskrittspartiet	5	48
Høyre	20	205
Kristelig folkeparti	1	10
Rødt	1	14
Senterpartiet	1	9
Sosialistisk venstreparti	5	52
Venstre	6	57
Miljøpartiet de grønne	1	8
Andre partier	0	5
Vet ikke	48	487

Studentenes partipreferanser

Parti	%	Frekvens
Arbeiderpartiet	17	173
Fremskrittspartiet	8	83
Høyre	24	240
Kristelig folkeparti	2	24
Rødt	3	28
Senterpartiet	2	24
Sosialistisk venstreparti	6	58
Venstre	6	60
Miljøpartiet de grønne	5	52
Andre partier	1	12
Annet	25	258

Kilde: Sentio Research Norge for NSO/Universitas

Samarbeid med NSO

Harberg mener det er behov for å gjøre noe med et overhettet boligmarked, og skryter av boligresolusjonen som ble vedtatt på landsmøtet.

– Der sier vi at vi må bygge mellom 2–3000 nye studentboliger årlig, og vi vil stimulere flere private til å bygge boliger som er tilpasset

for utleie til studenter, sier han.

Harberg forteller at Høyre samarbeider med Norsk studentorganisasjon (NSO) for å finne ut hvordan utdanningsstøtten skal reguleres i takt med prisnivået.

– Det er litt håpløst at den ikke reguleres etter kjøpekraftutviklingen som alt annet, sier Harberg.



Mer info her!

THE UNIVERSITY'S GLOBAL SOCIAL RESPONSIBILITY

Famous entrepreneur and author Fredrik Härén will shake your view on the developing world.

Norwegian Minister of International Development Heikki Holmås, UiO Rector Ole Petter Ottersen and change agents from the university and society at large will debate: How may we cooperate across sectors and countries to solve global challenges? Should universities be innovative partners or keep a critical distance? Is it possible to do both?

Tuesday 14 May at 13:00–16:30 at the University of Oslo, Blindern Campus, Sophus Lie's Auditorium

<http://www.uio.no/global/>



UiO : University of Oslo | **SAIH**

Pass på sykkelen din!

Antall stjålne sykler har økt kraftig det siste året. Studenter er en spesielt utsatt gruppe.

Sykkeltyver

tekst Peter Tryggstad
universitas@universitas.no
foto Henrik Evertsson

I 2012 ble 3970 sykkeltyverier anmeldt i Oslo. Det er en økning på 19,3 prosent sammenlignet med året før, ifølge tall fra Oslo politidistrikt.

– Nå som det er vår, og snart sommer, er det mange pene sykler som frister tyvene. Mesteparten av sykklene som blir stjålet er terrengsykler i prisklassen 6000 kroner og oppover, sier Geir Kamsvåg.

Han jobber i det nasjonale sykkelregisteret til Falck – et samarbeid mellom politiet og forsikringsbransjen.

Kreative tyver

Leder i Aksjonsgruppen ikke stjel sykkelen min, Sveinung Sørbye, mener at studentene er spesielt utsatt for tyverier, nå som sykkel-sesongen virkelig har startet.

– For sykkeltyvene er det ganske lett å gjemme seg bort på campus. Det fins eksempler på at sykkeltyvene kommer syklende på et vrak og bytter sykkel. Dersom du har



Trygg: Jeg har to låser, men føler sykkelen er såpass trygg på Blindern at jeg bruker kun den ene, sier Ellisiv Mork (32).

låst sykkelen kun i forhjulet, kan sykkeltyven løsne forhjulet, og feste resten av den stjålne sykkelen på sykkelen han kom på, sier Sørbye.

Han påpeker at studenter må være spesielt oppmerksomme dersom de har dyre sykler.

– Tommelfingerregelen er at jo

dyrere sykkel, desto lettere blir den stjålet, sier Sørbye.

Gode råd

Kommunikasjonsrådgiver Toralf Rutledal i Tryg forsikring kan fortelle at visse typer sykler er mer utsatt enn andre.

– Det er vanvittig mange sykler

som blir stjålet, med ulike toppler av antall tyverier i løpet av året. 2013 kommer nok til å bli enda et år med stigende antall sykkeltyverier, sier Rutledal, som selv er en aktiv syklist.

Kommunikasjonsrådgiveren påpeker at kvalitet på lås og plassering av sykkel betyr mye for å redu-

sere risikoen for at den blir stjålet.

– Det beste tipset er å bruke en hundrelapp ekstra på lås. Det er også lurt å parkere sykkelen ved siden av en annen sykkel med litt dårligere lås – eller en finere sykkel. En god huskeregel for alle syklistene er at tyvene leter etter muligheter, ikke utfordringer, sier Rutledal.

5 PÅ PLASSEN

Hva gjør du for å sikre sykkelen din?

HVA MENER DU?

UNIVERSITAS.NO



Johanne Butenschön Lindheim (23)

Samfunnsøkonomi, UiO

– Jeg låser kun forhjulet. Men jeg burde kanskje vært mer oppmerksom på hvordan jeg gjør det når jeg låser sykkelen



Erland Nettum (43)

Ansatt i sentraladministrasjonen, UiO,

– Nå tar jeg sykkelen ned i kjelleren. Grunnen til dette er at jeg gjennom årene har blitt frastjålet over ti sykler til en verdi av rundt 65 000–75 000 kroner. Ingen av sykklene har blitt funnet.



Nora Nilssen (22)

Internasjonale studier, UiO

– Jeg setter den aldri ut om natten, og har en solid lås for å unngå at den blir stjålet.



Katinka Trampa-Ewert (20)

Barnevernspedagogikk, HiOA

– Jeg bruker sykkellås rundt ramme og hjul. Jeg har aldri blitt frastjålet en sykkel, så dette fungerer bra!

– Leit å slutte å undervise

Knut Fægri trer ut av rollen som studiedekan og inn som viserektor på Universitetet i Oslo.

Ledelse

tekst Thea Storøy Elan
theasel@universitas.no
foto Henrik Evertsson

– Gratulerer med ny jobb da, så spennende, roper en kollega over skuldra i forbifarten.

– Ja, håper det, svarer Universitetet i Oslos (UiO) nye viserektor Knut Fægri.

Professor i kjemi, tidligere dekan ved matematisk-naturvitenskapelig fakultet og prorektor under Lucy Smith (1996–1998) er mannen som etter litt betenkningstid



Ny viserektor: Knut Fægri

takket ja til stillingen som UiOs nye viserektor. Han mener selv han er godt forberedt til stillingen.

– Etter mine tidligere verv, så har jeg en del rutiner og erfaring å ta med inn i min nye stilling, sier han.

Fægri er en allsidig mann, som både har forsket i USA på NATO-stipend og tatt Forsvarets rus-siskurs. Men det er andre erfaringer som gjorde ham attraktiv for viserektorjobben, ifølge ham selv.

– Jeg har arbeidet både i sen-

tralledelsen og i fakultetsledelsen, og det er erfaringen min derfra som gjør meg kvalifisert til stillingen, sier han.

Tidligere rektorkandidat

Fægri stilte selv til rektorvalg i 1998, men tapte mot motkandidat Kaare Norum. Rektorstillingen fristet fordi han så på den som spennende med mange muligheter.

– Det er lenge siden det der. Det er neppe en god idé å gjenta det jeg sa i valgkampen, i og med at jeg gjorde det så dårlig. Som viserektor er jeg i en litt annen situasjon, men har helt klart muligheter til å få gjennomslag for ideer og gjøre en innsats for Universitetet, sier han.

Som viserektor ønsker Fægri å få bedre arbeidsflyt og samarbeid på tvers av de ulike fakultetene. I

dag finnes det for mange formelle hindre for å få det til, mener han.

– En av de største utfordringene for Universitetet i dag er å få alle ressursene vi har til å spille sammen på en konstruktiv måte. Dette er ikke tilfellet i dag.

Problemene skyldes ikke nødvendigvis dårlig kommunikasjon, men heller mangel på folk, mener Fægri.

Han ser flere områder der det er nødvendig å sette flere ressurser i sammenheng.

– Det er for eksempel viktig å trekke inn humaniora og samfunnsvitenskap i naturvitenskapelig forskning, for å kunne se overgangen fra nevrovitenskap til psykologi, sier Fægri.

Studentenes venn?

Torkil Vederhus sa under rektordebatten at han elsket studentene.

Fægri er absolutt for å legge best mulig til rette for studentene, men er ikke helt på nivå med den tidligere rektorkandidaten.

– Vederhus elsker nok studentene mer enn meg, men jeg er jo forpliktet til å like dem. Uten studentene, så hadde vi jo ikke hatt så mye å gjøre her på Universitetet. Det var litt leit at jeg måtte slutte å undervise. Jeg likte det veldig godt, sier han.

Likevel er det i forskningsrelaterte oppgaver han mener at han har mest å bidra med.

– Kommer du til å være synlig på Universitetet framover?

– Ikke for å være synlig i seg selv, men hvis det er nødvendig for å gjennomføre de tingene jeg ønsker. På en god dag tar jeg gjerne en is med studentene på Fredrikkeplassen, det har jeg ingen problemer med.

Velkommen til åpningen av nye Akademika Blindern!

Mandag 13. mai

11.00 Goodiebag til de 50 første fremmøtte

11.15 Offisiell åpning med snorklipping og kake

12.15 Ny grunnlov med Are Kalvø (Foto: Geir Henning Hopland)

13.15 Merethe Lindstrøm om sitt forfatterskap (Foto: Niklas Lello)



Tirsdag 14. mai

12.15 Erlend Loe om boken "Vareopptelling" (Foto: Fredrik Arff)

13.15 "Har det på tunga!" Arne Torp gjetter dialekten din

14.15 Henrik Langeland om boken "Fyrsten" (Foto: Håkon Eikesdal)
Redaktør Mattis Øybø samtaler med forfatteren



Onsdag 15. mai

12.15 Lunsj med Thomas
Thomas Hylland Eriksen og Kristian
Gundersen om boken "Snåsakoden"

(Foto: Aschehoug)



Åpningstilbud
13. - 16. mai

akademika"

Stort
10 kr-
marked

3 for 2 på

Very Short Introductions-serien
fra Oxford University Press

Utvalgte bøker fra Wiley

Bøker fra Routledge

Whitelines

Moleskine



Tromsø

År	Søkte om	Fikk	År	Søkte om	Fikk
2012	440	40	2013	560	96

Ingrid Bruun - Styreleder i Studentsamskipnaden i Tromsø

1: Presset på studentboliger er veldig stort. I tillegg er ikke det private markedet stort nok til å dekke behovet. Mange studenter rømmer byen grunnet boligmangel eller fordi de er lei midlertidige løsninger.

2: Tromsø opplever stor vekst og få boliger. I tillegg står Studentskipnaden i Tromsø i en

særstilling, hybelenheter som fordeles til oss fra KD skal ikke bare fordeles til Tromsø og Svalbard, men Alta, Hammerfest og Kirkenes. En vekst i regionen og en ønsket Nordområdesatsing fra regjeringens side kan ikke skje om de flinke hodene aldri kommer hit på grunn av boligmangel på samtlige av våre campuser.

Spørsmål 1: Hvordan opplever dere presset på boligmarkedet i deres by?

Spørsmål 2: Hvorfor bør deres by bli prioritert i tildelingen av studentboliger?



Bergen

År	Søkte om	Fikk	År	Søkte om	Fikk
2012	493	100	2013	550	100

Anna Gjertsen - Leder for Velferdstinget i Bergen

1: Som i mange andre byer er det utleiers marked, hvilket gjør at studenter, med dårligere økonomi enn resten av befolkningen, har lite å stille med mot høye leiepriser og dårlig standard. I august var det 4000 studenter som hadde søkt, og som etter hovedopptaket ikke

hadde fått studentbolig i SiB. I september var det fortsatt 2400 som sto på venteliste.

2: Bergen er kanskje den av de største byene i Norge der det er dårligst dekningsgrad. Vi trenger desperat flere studentboliger.



Stavanger

År	Søkte om	Fikk	År	Søkte om	Fikk
2012	329	146	2013	286	46

Anders Aas Nordin - Nestleder i Velferdstinget i Stavanger

1: Presset på boliger i Stavanger er stort. Stavanger er den dyreste byen å leie bolig i, ifølge SSBs leiemarkedsundersøkelse i 2012. I tillegg til dette har Studentskipnaden i Stavanger (SIS) ventelister hele året på sine boliger.

2: Stavanger bør absolutt være den byen som blir prioritert i denne tildelingen. SiS har i dag to ferdig regulerte prosjekter. Et prosjekt i Sandnes på 67 og et i Bjerksted på 226 hybelenheter. Til disse prosjektene mangler det 253 hybler for å realisere byggingen av disse.

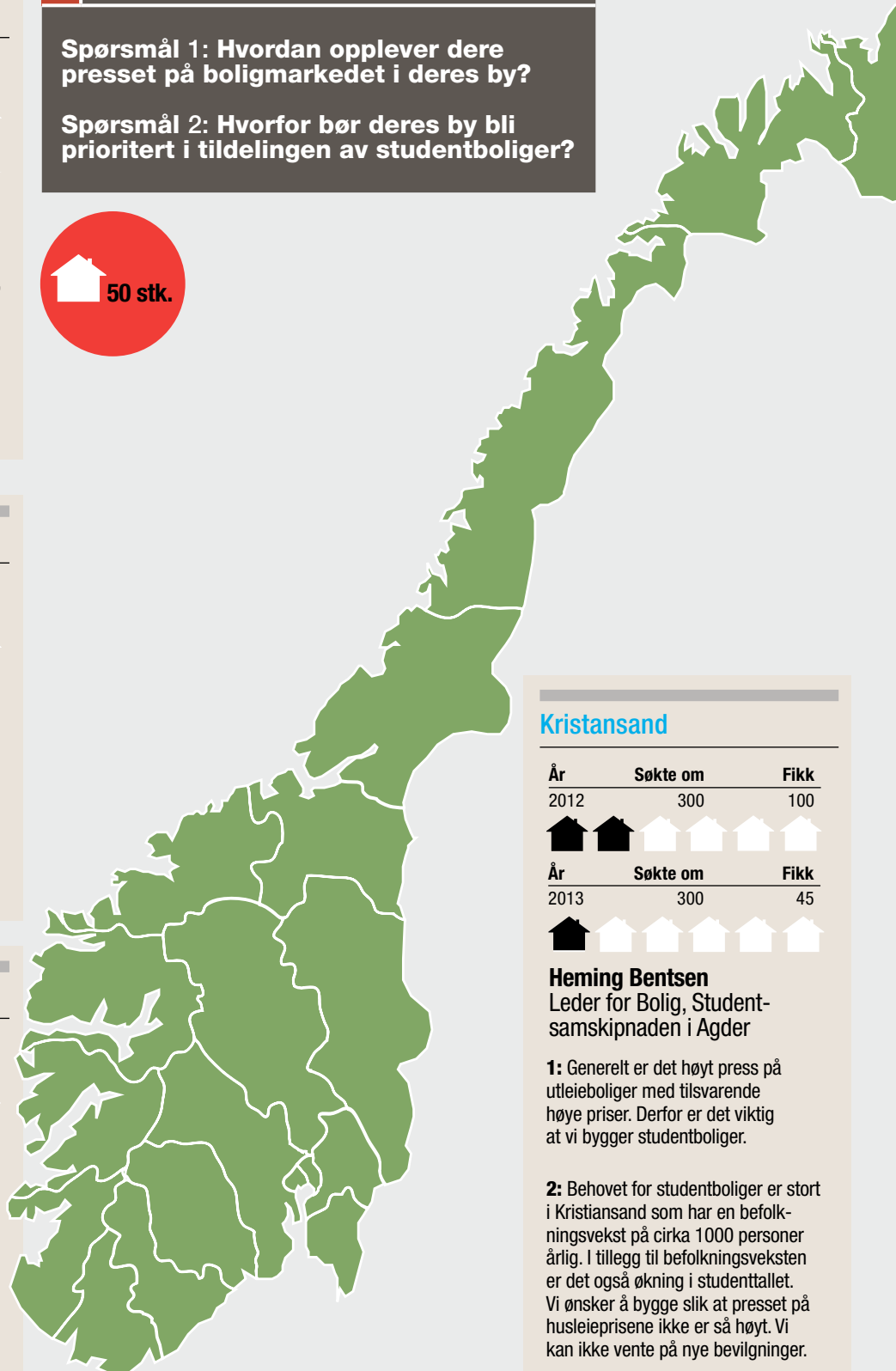
Kristiansand

År	Søkte om	Fikk
2012	300	100
År	Søkte om	Fikk
2013	300	45

Heming Bentsen
Leder for Bolig, Student-
samskipnaden i Agder

1: Generelt er det høyt press på utleieboliger med tilsvarende høye priser. Derfor er det viktig at vi bygger studentboliger.

2: Behovet for studentboliger er stort i Kristiansand som har en befolkningsvekst på cirka 1000 personer årlig. I tillegg til befolkningsveksten er det også økning i studenttallet. Vi ønsker å bygge slik at presset på husleieprisene ikke er så høyt. Vi kan ikke vente på nye bevilgninger.



Ligger an til drø

Regjeringen har gitt grønt lys for å bygge 400 nye studentboliger. Men ingen vet hvor.

Studentbolig

tekst Anders Ballangrud
Kenneth Wangen
universitas@universitas.no

Forrige uke kunne kunnskapsminister Kristin Halvorsen gledelig melde at regjeringen foreslår å sette av ytterligere 100 millioner kroner til studentboliger i 2013 – noe som betyr om lag 400 nye boliger. Det er for tiden et stort press på studentboliger over hele landet, og det store spørsmålet nå er hvor boligene skal bygges.

– Det vil ligge an til en dragkamp mellom hvem som får studentboligene. Mange steder trenger boliger, og 400 er ikke vanvittig mange, sier Tone Vesterhus, leder for Velferdstinget i Oslo og Akershus (VT).

Hun er ikke i tvil om at det er de største byene i Norge som bør prioriteres.

– Jeg tror og håper det legges vekt på hvor det er boligmangel, hvor det er høyest utleiepriser og hvor det er mest kø når det skal bestemmes hvor det skal bygges. Det er klinkende klart at det er størst behov i storbyene. Denne gangen

er det Oslo og de største byene sin tur, sier lederen.

Unisont behov

Alle de største studentbyene i Norge skriker etter studentboliger. Totalt har det blitt innvilget 1065 studentboliger i landet i 2013, om lag 1500 med det reviderte statsbudsjettet tatt i betraktning.

Oslo søkte i 2013 om 204 studentboliger, og fikk bevilget 168. Tilsvarende har Trondheim og Bergen søkt om henholdsvis 542 og 550 studentboliger, og fått bevilget 100 studentboliger hver (se grafikk). Byer som Stavanger, Kristiansand og Tromsø er også i noenlunde samme situasjon.

Det er med andre ord mange som er spent på hvor de nye studentboligene ender opp.

Kunnskapsdepartementet holder imidlertid kortene tett til brystet når det kommer til hvor boligene skal plasseres.

– Dessverre kan vi ikke på nåværende tidspunkt si noe mer enn at det blir avgjort om kort tid, forteller kommunikasjonsrådgiver i KD, Ajfer Husejin i en e-post til Universitas.

– Forhindrer utveksling

Tromsø er den eneste av byene Universitas har undersøkt som ikke fikk tildelt noen boliger i 2012. I 2013 fikk de 56 boliger til byen.

– Tromsø har de siste årene hatt en veldig stor tilførsel av mennesker fra resten av Norge og utlandet som ønsker å jobbe her – ikke bare studenter. Byen har på mange måter blitt hovedstaden for den ark-

tiske sone. Vi ønsker naturligvis alt dette velkommen, men det legger også stort press på boligmarkedet og akkurat nå er dette en flaskehals fordi vi ikke har nok boliger å tilby, sier Hans Petter Kvaal, administrerende direktør i Studentsamskipnaden i Tromsø.

Han viser til at Tromsø ikke på langt nær har et så stort privatboligmarked som for eksempel Oslo, Bergen og Trondheim.

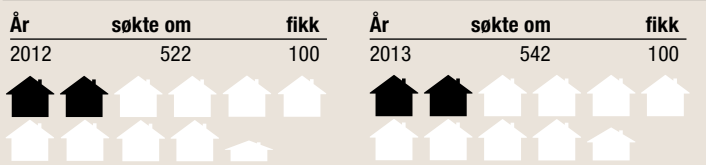
– Dette gjør at tilbudet på studentboliger blir enda viktigere for Tromsø, sier Kvaal.

Han mener at for få studentboliger hindrer internasjonalisering av byens universitet.

– Flere utenlandske studenter har gitt beskjed til oss om at de ikke vil studere her fordi de ikke er garantert bolig.



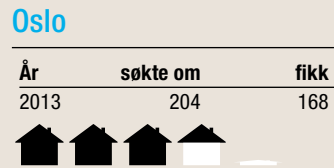
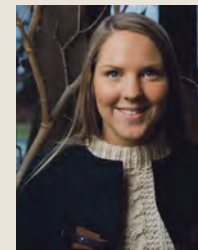
Trondheim



Alexandra Løvland - Leder av Velferdstinget i Trondheim



- 1:** Boligmarkedet i Trondheim er under enormt press. Trondheim er den studiebyen med flest tifflyttede studenter i forhold til de andre store byene i Norge. Innbyggertallet i Trondheim øker med 12 500 når man ser på hvor studentene faktisk oppholder seg og bor, mot 9200 i Oslo og 8100 i Bergen (SSB 2012).
- 2:** Opplevelsen av studentboligene og boligmarkedet generelt er nok ganske lik i både Trondheim, Oslo, Bergen og Stavanger. Når fordelingen av de nye tilskuddene skal skje, håper jeg likevel at man tar Trondheims særstilling i betraktning. De studentbyene som snart er ferdigstilte, må fullfinansieres, slik at vi kan takke ja til nye studentboligprosjekter så snart som mulig.



Tone Vesterhus - Leder for Velferdstinget i Oslo og Akershus

- 1:** Det sto over 4000 studenter i kø for studentbolig i Oslo høst, og på landsbasis over 12 000. Prispresset på det private leiemarkedet i de store byene er også svært høyt, der Oslo, Trondheim, Bergen og Stavanger lider desidert mest.
- 2:** Oslo bør absolutt være en av de byene som blir prioritert høyest i tillegg til de andre store studentbyene. Man ser at leieprisen per kvadratmeter er høyest i Oslo, og gjennomsnittet er 2150 kr per kvadratmeter per år. Det rammer selvfølgelig studentene som må konkurrere om å få tak over hodet med andre mer kjøpekraftige grupper.

ngkamp

– Et columbiegg
Meldingen om at det blir flere studentboliger og nye universitetsbygg var gledelig for de fleste.
– Nyheten om bevilgningen på 100 millioner til studentboliger kom overraskende, og vi fikk ingen hint i forkant. Likevel har vi sett en stor oppslutning rundt studentboliger det siste året, så nyheten er slikt sett i tråd med forventningene, sier VT-leder Tone Vesterhus.
Forbrukerrådet omtaler forslaget fra regjeringen som «meget godt håndverk fra Kristin Halvorsen», og skriver videre på sin nettside at avgjørelsen fort kan vise seg å være et columbiegg i politikken. Et columbiegg betegner en enkel løsning på et intrikat problem, i dette tilfellet at student-

massen øker raskere enn prognosene og raskere enn økningen i studietilbudene, mens andelen som får studentbolig har sunket. Det har bidratt til en boligkrise, der leieprisene i det private markedet presses oppover. Det har Halvorsen tatt innover seg, mener Forbrukerrådet.
I en pressemelding fra Kunnskapsdepartementet (KD) sier Halvorsen at de nye byggene innebærer en betydelig satsing på både høyere utdanning og forskning, og legger til rette for økt kvalitet ved de berørte institusjonene.
– Samtidig innfrir vi studentorganisasjonenes krav om 1500 nye studentboliger i året og sender et signal om at satsningen må øke ytterligere i kommende periode, forteller ministeren.



Inntektskilde: Her igangsettes byggingen av studentboliger i Trondheimsveien i februar. Fra venstre: Tone Vesterhus (leder av Velferdstinget i Oslo og Akershus), kunnskapsminister Kristin Halvorsen, Magnus Nystrand (styreleder i SiO) og SiOs konsernsjef Lisbeth Dyrberg. ARKIVFOTO: HELLE GANNESTAD

Tjener fett på studentboliger

Utleie av studentboliger er SiOs mest lønnsomme aktivitet. Men Akademikas røde tall sørger for at studentsamskipnaden likevel går med underskudd.

Årsregnskap

tekst Håkon Frede Foss
haakonff@universitas.no

I fjor tjente Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) 31 millioner kroner på utleie av studentboliger og annen eiendomsvirksomhet.
– Jeg er veldig glad for at vi har fått på plass en bolig- og eiendomsforvaltning som gir en sunn økonomi. Dette er åpenbart veldig viktig for SiO, sier styreleder i SiO, Magnus Nystrand.
Studentboliger og eiendom genererte nøyaktig det samme overskuddet også i 2011, og denne virksomheten befester seg nå som en bærebjelke i SiO-økonomien. Årsregnskapet for 2012 er nemlig ellers preget av røde tall.
Selv om studentboligene er lønnsomme, vil ikke Nystrand senke husleien til SiO-beboerne.
– Vi presser leien så lavt som mulig innenfor rammen av forsvarelig bolig- og eiendomsforvaltning. Det kan jeg forsikre SiO-studentene om, sier han.

– Tvingende nødvendig

Nystrand mener overskuddet fra studentboligene er et tegn på ansvarlig økonomistyring.
– På dette området er det utrolig viktig at vi tenker langsiktig og at vi er en forsvarelig og stabil boligutleier for studentene. Vi har langsiktige budsjett på dette, der vi tar hensyn til svingninger i vedlikeholdsbehov.
Nystrand forteller at SiO har fått opp belegget på studentboligene slik at færre boliger står tomme. Han avviser at studentene som betaler husleie til SiO, subsidierer de andre virksomhetene til SiO.
– Det handler om at vi, som andre ansvarlige boligselskap, er nødt til å planlegge framtida.

Det å sette av penger til vedlikehold, er tvingende nødvendig.
Statlig støtte til studentboliger ga SiO 23,5 millioner kroner i inntekter i 2012.

Unntaket Akademika

SiO som helhet har som mål å gå med et overskudd som tilsvarer tre prosent av inntektene – såkalt resultatgrad. Av SiOs virksomheter, er det bare studentboliger og eiendom som oppnår resultatgrad over tre prosent.
– De aller fleste områder har sunn og solid økonomi. Så er det ett unntak, og det er Akademika, som påvirker resultatet, sier Nystrand.
Årsregnskapet for hele SiO-konsernet viser underskudd før skatt på 14,3 millioner kroner. Resultatet er sterkt preget av underskuddet i SiOs studentbokhandel Akademika, som dro ned årsresultatet med 53 millioner kroner. Studentsamskipnaden hadde samlet sett inntekter på 1,1 milliarder, marginalt høyere enn i 2011.
– Det er spesielt Akademika, SiO Mat og drikke og SiO Athletica der resultatmålet ikke er nådd. Det må jobbes med. Det er selvfølgelig viktig at vi får mest mulig igjen for pengene, sier Nystrand.

Selge Akademika?

Også studentpolitikkerne i Velferdstinget i Oslo og Akershus bekymrer seg over Akademika.
Mandag vedtok de at SiO bør undersøke mulighetene for å selge unna Akademika – hvis underskuddet vedvarer. Nystrand var selv til stede på Velferdstingsmøtet.
– Jeg har forståelse for at dette kommer opp i en sånn debatt. Innspillet tas til orientering, men jeg opplevde det ikke som noe umiddelbart krav om å selge Akademika, sier Nystrand.

Dette er SiO

- Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) er en velferdsorganisasjon for 61 600 ved 26 utdanningsinstitusjoner i Oslo og Akershus.
- Studenter oppnevnt av Velferdstinget har flertall i SiOs konsernstyre.
- SiO Bolig huser 10 000 studenter i 7 700 studentboliger.
- SiO Mat og Drikke har 52 spisesteder og driver catering.
- SiO Athletica har 4 treningssentre
- 600 barn går i SiO Barnehage
- SiO Helse har allmennleger, psykiater, psykolog og tannlege. SiO har også en rådgivningstjeneste for studenter, samt tjenester til studentforeninger gjennom SiO Foreninger.
- Den landsomfattende studentbokhandelkjeden, og forlaget, Akademika eies 60 prosent av SiO.

Kilde: SiO-styrets årsberetning for 2012.

Kafé-pluss

Årets solskinnshistorie er at studentkafeeene har snudd underskudd til overskudd. Selv om administrerende direktør i SiO Mat og drikke, Alain Clérambault, ikke nådde resultatmålet for selskapet, satt han igjen med 1,6 millioner kroner i overskudd etter fjoråret.
– Det har vært et tøft år for oss, og innsatsen fra våre medarbeidere har vært fantastisk, sier han.
Selskapet har gjennomført en omfattende strategisk omlegging, blant annet ved å kutte drastisk i antall ulike varer som tilbys i kafeene.
– Vi har forenklet vårt tilbud, jobbet mye med markedsundersøkelser og kartlagt hva studentene vil ha, sier Clérambault.
Studentidretten, SiO Athletica, får også en klapp på skulderen. I 2011 tapte den nærmere fire millioner kroner. Underskuddet ble i fjor redusert til en halv million kroner. Dette var bedre enn budsjettert, opplyser SiOs styreleder Nystrand.

Forskning vinner

Studentene skulle få tettere oppfølging, men det er forskningen som har tjent på Kvalitetsreformen. Reformen har ikke fungert, mener NSO.

Tilstandsrapport

tekst: Endre Stangeby
endre.stangeby@universitas.no
foto: Henrik Evertsson

Da Kvalitetsreformen ble innført for ti år siden, uttrykte sektoren bekymring for at tettere oppfølging av studenter ville gå på bekostning av tid til forskning. Men forskning ble vinneren, viser beregninger gjort i tilstandsrapporten for høyere utdanning, som Kunnskapsdepartementet (KD) la fram på tirsdag. Norsk studentorganisasjon (NSO) mener det har gått på bekostning av utdanningskvaliteten.

– Vi ser ikke at reformen har fungert, sier Øyvind Berdal, leder i NSO.

Forskning belønnes

I tilstandsrapporten for høyere utdanning sammenlignes antall publiseringer og studiepoeng per faglig ansatt siden 2004 (se faktaboks). Mens publiseringene har skutt i været, har studiepoengene stått stille – eller gått noe ned.

Hos både Høgskolen i Oslo og Akershus og Universitetet i Oslo har studiepoengene per faglige stilling gått ned.

– Det er mange flere insentiver til å satse på forskning enn utdanning. Det viser disse tallene veldig godt. Vi ønsker at KD ikke fokuserer på insentiver og tellekanter, men heller øker grunnbevilgningene til institusjonene, sier Berdal.

Dårlige holdninger

NSO-lederen mener lærestedene må få bevilgninger som tillater å ha studentene i utdanning, framfor å jage rask gjennomføring.

– Institusjonene er bevisste på å få studenter inn og ut, men det som skjer i midten – når de faktisk er der – blir glemt, sier Berdal.

Han mener at også innstillingen læresteder og professorer har til undervisning er for dårlig.

– Dette handler om holdninger. Det er bare å se på at det snakkes om *forskningsfri* og *undervisningsplikt*. Institusjoner og ansatte må se verdien av å drive utdanning, sier han.



Leverte: Kunnskapsminister Kristin Halvorsen besøkte Blindern på tirsdag for å presentere tilstandsrapporten for høyere utdanning.

«Sammenlignet med forskning gir det ingen prestisje å være en god foreleser. Det må vi gjøre noe med»

Øyvind Berdal, leder av NSO

Berdal mener utdanning må vektlegges vel så mye som forskning.

– Sammenlignet med forskning gir det ingen prestisje å være en god foreleser. Det må vi gjøre noe med, sier han.

Paradoks

– Det er et paradoks at en *studier*form har gitt målbar gevinst på forskning, men ikke utdanning, sa Per Olaf Aamodt da tilstandsrapporten ble lagt fram.

Han er forsker ved Nordisk institutt for studier av innovasjon,

forskning og utdanning (Nifu) og evaluerte reformen for fem år siden. Kunnskapsminister Kristin Halvorsen mener Aamodt har et godt poeng.

– Det er en veldig viktig påpeking og noe vi må gå gjennom. En av utfordringene er at vi har sterkere påvirkningsmidler på forskningsdelen enn på utdanning, sier Halvorsen.

Hun ønsker også NSO-leder Berdals debatt om insentiver og bevilgninger velkommen.

– Vi skal gå gjennom finansieringen av universiteter og høysko-

ler, men foreløpig er vi helt i startgropa. Vi må se på om opplegget bidrar godt nok til kvaliteten, både på forskning og utdanning. Mange ønsker en diskusjon om tellekanter, og den må vi ta, sier kunnskapsministeren.

Halvorsen vil også heve statusen på undervisning.

– Vi har oppfordret institusjonene til å gi undervisningsdelen høyere lønn og status. Men også her har vi samme problem – med at det er vanskelig å finne gode insentiver, sier hun.

på status



Bakvendt: Forskerforbundet mener Halvorsen har vist ryggen til høyere utdanning.

Halvorsen får stryk

Forskerforbundet er sterkt kritiske til regjeringens manglende satsing på forskning og høyere utdanning.

Revidert budsjett

tekst: Geir Molnes
geirmoln@universitas.uio.no
foto: Henrik Evertsson

– Etter åtte år i posisjon etterlater regjeringen seg en forskningssektor der mer enn hver fjerde studieplass mangler grunnbevilgning og bruken av midlertidighet er mer enn dobbelt så høy som i arbeidslivet for øvrig, sier leder i Forskerforbundet Petter Aaslestad.

Kort tid etter at revidert statsbudsjett ble lagt fram på tirsdag, rykket Forskerforbundet ut med en pressemelding der de slakter regjeringens innsats innen forskning og høyere utdanning. De er særlig kritiske til manglende satsing på studiekvalitet og forskernes arbeidsvilkår.

Uendret studiekvalitet

I pressemeldingen påpeker Forskerforbundet at regjeringen ikke har klart å oppfylle målene om tettere oppfølging av studentene, og bedret studiekvalitet. Dette var viktige mål i den såkalte Kvalitetsreformen.

– Det må arbeides for å øke studiekvaliteten, og det må også jobbes for å få til bedre sammenheng i bachelorprogrammene, sier Aaslestad til Universitas.

Frykter professormangel

Forskerforbundet savner også en plan for å erstatte den store mengden vitenskapelig ansatte som vil gå av med pensjon i nær framtid.

– Det er ingen grunn til å bli tatt på senga. Vi kan ende opp med en situasjon der vi kan mangle mange folk, sier Aaslestad.

– Er du bekymret for framtiden?

– Ja, dette er et tydelig demografisk problem. Men jeg ser ingen plan fra regjeringens side, eller fra sektoren selv, sier Aaslestad.

– Det er galskap

Utdanningspolitisk talsmann i Fremskrittspartiet (Frp), Tord Lien, er sterkt kritisk til at regjeringen velger å bruke 6,3 milliarder kroner

på samlokaliseringen av Norges veterinærhøgskole og Universitetet for miljø- og biovitenskap.

– Jeg mener det er galskap, sier Lien til Universitas. Han frykter at den store investeringen vil gå på bekostning av andre prosjekter. Samtidig er han fornøyd med at Regjeringen har bevilget penger til et nytt teknologibygge ved Høgskolen i Sør-Trøndelag.

I de totalt 112 millioner kronene som regjeringen foreslår bevilget til universitets- og høgskolebygg, inngår også planer for Kunst – og designhøgskolen i Bergen og universitetsmuseet i Bergen.

– Prioriterer ikke kunnskap

Jan Tore Sanner, nestleder og finanspolitisk talsmann i Høyre, er ikke fornøyd med satsningen på kunnskap i det reviderte budsjettet.

– Det er skuffende at de rød-grønne ikke prioriterer kunnskap og næringsrettet forskning, sier Sanner til Aftenposten.

Venstres finanspolitiske talskvinne Borghild Tenden er heller ikke fornøyd med budsjettet.

– Vi ser tydelig at denne regjeringen ikke ønsker å prioritere kunnskap, sier Tenden og viser til at hun mener forskningsbudsjettet kuttes, at det verken finnes en krone til økte basisbevilgninger til universiteter og høgskoler eller midler til nye stipendiatstillinger, skriver Tenden i en e-post til Aftenposten.

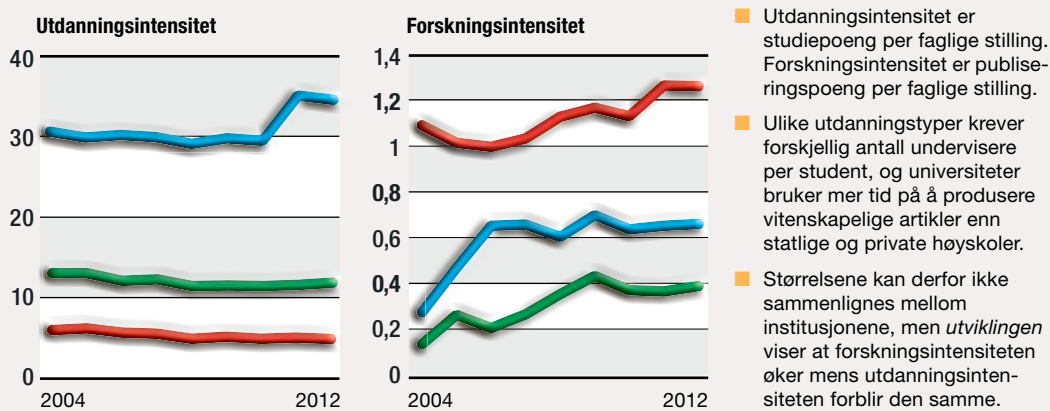
Skal evaluere kvalitetsreformen

Ifølge kunnskapsminister Kristin Halvorsen har regjeringen vært i dialog med utdanningsinstitusjonene for å redusere midlertidigheten i sektoren.

– Forskerforbundet mener studiekvaliteten er uendret. Er du fornøyd med arbeidet som er gjort for å fremme denne?

– Det er derfor vi må gå gjennom og evaluere reformen. Men vi kunne ha forventet at gjennomstrømmingen var større, sier Halvorsen.

I Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for høyere utdanning er prioriteringen av undervisning og forskning sammenlignet i de noe intetsigende barometrene *utdanningsintensitet* og *forskningsintensitet*.



omverdenredaktør: **Axel Geard Nygaard**
axelgn@universitas.no 906 59 740

OMVERDEN



Pumper penger inn i utdanning

SAUDI-ARABIA: Med over 250 milliarder kroner til høyere utdanning, en økning på 13 prosent fra i fjor, satser Saudi-Arabia kraftig på utdanningssektoren. Høyere utdanningsminister Khaled Al-Anqari har lagt fram en plan for å styrke utdanningssektoren i landet, melder University World News.

Antallet universiteter i Saudi-

Arabia har firedoblet seg de siste årene. De nåværende 33 universitetene i landet skal økes til 40 innen de neste 25 årene. Saudi-Arabia har i dag over en million studenter, og over halvparten av landets 27 millioner innbyggere er under 25 år. I 1969 hadde de til sammenligning bare ett universitet med rundt 5000 studenter.



FOTO: CC/WIKIPEDIA

Mindre studielån til danskene

DANMARK: Innen 2020 kommer studielån i Danmark til å reduseres med 2,2 milliarder danske kroner, melder University World News. Endringen kommer etter at alle partiene i Folketinget, med unntak av Enhedslisten, har blitt enige om et tipunkts reformprogram for å styrke den danske økonomien.

– Vi er veldig skuffa over avtalen. Det er feil å spare penger på utdanningsområdet. Man burde heller investere i utdanning, sier Allan Vesterlund, nestformann i studentrådet ved Aarhus universi-

tet til Jyllands-Posten. Vesterlund er overbevist om at avtalen vil føre til at studenter bruker lengre tid på å fullføre studiene, som er det motsatte av det regjeringen vil oppnå med reformen.

Hos de konservative får reformprogrammet likevel støtte.

– Der er for mange som bruker lengre tid på studiet enn nødvendig, og den kulturen tror jeg de nye reglene kan være med å endre, sier Rasmus Pedersen, formann for Konservative studenter i Aarhus til Jyllands-Posten.

Store utfordringer for ny minister

CHILE: Carolina Schmidt er utnevnt til ny høyere utdanningsminister i Chile, melder The Chronicle of Higher Education. Schmidt tar over styringa av en utdanningssektor i krise. Hennes forgjenger ble stilt for riksrett og utestengt fra offentlige verv i fem år, for ikke å ha undersøkt klager om universiteters påståtte pengeinntjening.

Som Universitas tidligere har skrevet, er høyere utdanning i Chile et svært betent tema. En voldsom privatisering under diktator Augusto Pinochet på 80-tallet, førte til at bare de rikeste fikk tilgang til god utdanning. I 2011



FOTO: CC/FLICKR/ SEBASTIAN PINERA

avbrøt titusenvis av chilenske studenter studiene, og okkuperte over 600 skoler og universiteter, for å protestere mot det de mener er et urettferdig utdannings-system.

Studentene

Ettervirkningene etter finanskrisa gjør fortsatt livet vanskelig for islandske studenter.

Island

tekst Jenny Gudmundsen
jennyu@universitas.no

– Det er ikke noen konkret utdanningspolitikk på Island, fordi det er så mange andre problemer å ta seg av, sier Haraldur Einarsson.

Han ble valgt inn som stortingsrepresentant for Senterpartiet, da opposisjonen gikk av med seieren i alltingsvalget på Island 27. april.

Senterpartiet var sammen med Selvstendighetspartiet de klare vinnerne av valget, med til sammen 38 av 63 plasser på det islandske Alltinget.

Einarsson sier at politikerne fortsatt jobber med konsekvensene av finanskrisen. Mange islendinger er fremdeles konkurs, og utdanning havner derfor på sidelinjen.

– Vi konsentrerer oss om andre områder, som miljø og ressurser som kan hjelpe Island å vokse økonomisk. I utdanningsområdet er det i den videregående skolen at behovet er størst. Veldig mange dropper

Stortingsvalget på Island

- Nasjonalforsamlingen Alltinget har i alt 63 representanter.
- 14 partier deltok i valget, det største antallet noen gang.
- Senterpartiet og Selvstendighetspartiet fikk 19 plasser hver i Alltinget.
- Bjarni Benediktsson fra Selvstendighetspartiet blir landets nye statsminister.
- Statsminister fra 2009, Johanna Sigurdardóttir (70) fra Sosialdemokratene, gir seg nå i politikken.
- Over halvparten av dem som stemte på Sosialdemokratene i 2009, har endret sin partistemme.
- Partipartiet, med forkjempere for blant annet Pirate Bay, fikk 5,2 prosent av stemmene og tre plasser i Alltinget.

ut i denne perioden, og utdanningssystemet der er gammeldags, sier Einarsson.

Drar utenlands

Det er en tradisjon at islandske studenter har dratt ut av Island for å studere, enten som følge av spirende reiselyst eller av manglende utdanningsretninger i hjemlandet.

Kristrún Helga Kristþórsdóttir studerer veterinærmedisin på fjerde året ved Norges Veterinærhøgskole, og dro til Norge fordi de ikke hadde studiet hennes på Island.

Kristþórsdóttir sier det er mange muligheter i Norge som ikke finnes på Island nå.

– Det er større respekt for veterinærutdanningen her. På Island vet man ikke hva det går ut på, fordi man ikke har denne utdanningen der.

Hun «får» 45 000 norske kroner i semesteret av den islandske lånekassa. Hun vegrer seg mot å ta opp et lån i Norge etter finanskrisen.

– Jeg er veldig redd, for jeg har sett så utrolig mange nære venner som har



FOTO: FLOKRI/PUTNEYMARK

Lite parlament: Alltinget ble grunnlagt så tidlig som i 930, riktignok et annet sted på Island. I dag har tinget 63 seter.

sist i køen

et lån i utenlandsk valuta, og så har den islandske krona rast – og man ender opp med å betale ned et lån som er mer enn dobbelt så høyt som det var. Derfor betaler jeg heller tilbake et islandsk lån, sier hun.

Harde kår

De islandske studentene har slitt spesielt mye etter gjeldskrisen, forteller Island-ekspert Albert Einarsson. Han jobber som seniorrådgiver i Vox og har tidligere jobbet som lærer på Island. Bøker og mat er dyrt, og renta er generelt høy. Lånekassa på Island deler ikke ut stipend, og det finnes heller ingen ordninger for å gjøre om lån til stipend, slik som i Norge.

– Studielån på Island blir regulert for behov og inntekt. Det er lavere lån til de som bor hjemme enn til de som må leie, eller bor i egen bolig, sier Einarsson.

– Tatt i betraktning at boligprisene i Reykjavik er svært høye, blir det ikke mye penger igjen å kjøpe mat for. Tradisjonelt har islandsk student jobbet ved siden av studiene. Etter bankkrasjet er det blitt færre jobber å få, og det påvirker levekårene i stor grad, sier han.

«Nå er det de samme partiene som sitter med kontrollen som da alt gikk til helvete, så kanskje jeg blir i Norge litt til.»

Kristrún Helga Kristþórsdóttir,
islandsk student ved Norges
Veterinærhøgskole

Vil ha stipend

Selv om utdanning ikke var nevnt i valgkampen, har den ferske stortingsrepresentanten Haraldur Einarsson noen tanker om studentene. Særlig vil politikerne jobbe for å bedre studentenes økonomiske kår, mener han.

– Vi vil omgjøre deler av studielånet til stipend, hvis studentene uteksaminerer til rett tid. Neste år vil det også bli bygget rundt 100 flere studentboliger i Reykjavik, sier han.

Der som her er

ambisjonen å få flere studenter til å søke seg til teknologiske fag.

– Dessuten trenger vi mer spesifiserte studieretninger, så studentene kan utvikle seg individuelt, i større grad enn de gjør nå. Senterpartiet har som mål å få mer praktisk erfaring inn i utdanningen, sier stortingsrepresentanten, som selv går tredje året på byggteknikk ved Islands Universitet.

Tvilsom framtid

Albert Einarsson forteller om en komplisert partipolitikk på Island, og at det pågår rivaliseringer i alle partiene.

– Senterpartiet kan for eksempel velge å samarbeide med partiet som tapte valget. Hvis de går sammen, kan det hende at regjeringen ikke varer lenger enn ett år. Da blir det et nytt valg, sier han.

Studenten Kristþórsdóttir er ikke optimistisk til den nye regjeringen.

– Nå er det de samme partiene som sitter med kontrollen som da alt gikk til helvete, så kanskje jeg blir i Norge litt til. Jeg tror det hadde vært bedre med litt friskt blod inn i regjeringen, som har mer motivasjon til å gjøre det som trengs. «Det er vanskelig å få en gammel hund til å sitte», som vi sier på Island, sier hun.



Nyvalgt: Nicolás Maduro overtok styringen i Venezuela etter 14 år med Chávez.

Roser Chavez' utdanningspolitikk

Den venezuelanske sosiologen Maria Victoria Canino mener at Hugo Chávez' politikk åpnet dørene for de brede lag av befolkningen.

Venezuela

tekst Anders Sundstøl Bjørkheim
universitas@universitas.no

Hugo Chávez' 14 år som president i Venezuela førte til store samfunnsendringer – også innen høyere utdanning.

For tre uker siden ble Nicolás Maduro valgt til ny president i Venezuela. Det tok lite av oppmerksomheten vekk fra kampen om etterfølgeren til avdøde Hugo Chávez. Få politikere har vært like mye diskutert etter tusenårsskiftet som den tidligere presidenten.

Chávez var en leder med store samfunnsendringer bak seg, også innen høyere utdanning. Han etterlot seg et system som er kraftig forandret fra da han tiltrådte i 1999. Ifølge UNESCO var det over 2,5 millioner studenter i høyere utdanning i 2009. Da Chávez tiltrådte ti år tidligere, var det 650 000.

Sosiolog Maria Victoria Canino ved Instituto Venezolano de Investigaciones (IVIC), mener at Chávez' endringer åpnet dørene for de brede lagene av befolkningen.

– Før Chávez, hadde de største offentlige universitetene i landet blitt institusjoner for de rikeste og for middelklassen. Seleksjonssystemer ekskluderte de med dårligst forutsetninger fra denne utdanningen, og mange gikk til private universiteter med lav kvalitet, forteller hun til Universitas.

Store skiller

Iselin Strønen er sosialantropolog ved Christian Michelsen Institute (CMI) og forsker på Venezuela. Hun støtter Caninos fremstilling av høyere utdanning i landet.

– Under Chávez ble det etablert nye utdanningsinstitusjoner rettet mot deler av befolkningen som tidligere ikke hadde hatt muligheten til å studere. I tillegg har det kommet nye stipendordninger, samt kveldsklasser for folk som har jobb på dagtid, forteller hun.

I 2003 etablerte Chávez det Bolivarianske universitetet i Venezuela

(UBV) – et ledd i den overordnede «bolivarianske revolusjonen» som preget hans presidentperiode.

Venezuelanske Canino mener UBV har hatt sterke positive ringvirkninger for Venezuela, mye fordi det har lagt vekt på kritisk og aktivt samspill med samfunnet, samt utbredt arrangering av diskusjoner og seminarer.

Strønen forteller at de bolivarianske institusjonene har tette bånd til regjeringen.

– Dette viser seg blant annet i at studieløpene legger vekt på sosial utvikling og fattigdomsreduksjon. Samtidig er de private institusjonene gjerne inspirert av nyliberale og amerikanske strømninger, og dominert av middel- og overklassen, sier hun.

Avviser frihetskritikk

Kritikk av manglende frihet og demokratiske rettigheter er ikke ukjent i sammenheng med Hugo Chávez. Ifølge statsviter Daniel Levy ved nettstedet Inside Higher Education, har kritikere pekt på endringene i høyere utdanning som angrep på nettopp dette.

Venezuelanske Canino har undervist i 17 år ved Universidad Central de Venezuela, og kjenner seg ikke igjen i denne fremstillingen.

– Universitetene har absolutt akademisk frihet, og pensum utvikles i departementene og blant de som underviser.

Det er profesjonell frihet til å endre programmer og foreslå nye uten fare for at det gripes inn, sier hun.

Tviler på retningsendring

Den nye presidenten Maduro ble valgt den 14. april, og har tidligere vært utenriksminister og visepresident under Chávez. Canino tror ikke på store endringer under den nye presidenten.

– Dette var jo et regjeringsskifte, ikke et paradigmeskifte, med en president med samme politiske overbevisning som Chávez. Man kan forvente en fortsettelse av den bolivarianske revolusjonen, sier hun.

«Det var et regjeringsskifte, ikke et paradigmeskifte.»

Maria Victoria Canino,
sosiolog ved Instituto Venezolano de Investigaciones

debattredaktør: **Ingrid E. Daae**
debatt@universitas.no 482 42 240Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT



DNS

Silje Christine Andersen
formand i DNS

Tiden går, Grisen består

I **Universitas** 2. mai kritiserte styremedlem i DNS 1959, Øyvind Foss, Det Norske Studenter-samfund for ha forsømt den frie talerstolen og latt Grisens akademiske ironi ta over fokuset.

Ja, gamle pamper, det er tungt å ta innover seg. Studentersamfundet er ikke hva det en gang var. Det er lite som er hva det en gang var. Samfunnet i Norge har forandret seg drastisk siden 1959, og da er det naturlig at Studentersamfundet har gjort det samme. Etter at vi fikk vår eget hus i 1970 har vi gradvis gått vekk fra det politiske og tatt rollen som studentenes kulturhus i stedet. Fra å være én studentorganisasjon med politiske fronter har mange ulike interesseforeninger sprunget ut, som i dag har sin drift og sitt virke på Chateau Neuf.

Det politiske ved studenttilværelsen er tatt over av Student-

parlamentet og Velferdstinget, og de akademiske og politiske forumene har vokst ut av studentbevegelsen og inn på Litteraturhuset og i #debatten. Men DNS er fortsatt et akademisk forum, temaer som ellers blir lite belyst tas opp i debattene, og studentene får komme med sine meninger og kommentarer fra talerstolen. De eldre akademikerne ser vi derimot lite til blant publikum, hvor er dere?

Når vi nå feirer 200 år tar vi med oss det beste fra vår lange historie og tilpasser det dagens Studentersamfund. Grisefesten er ikke det eneste som skjer i jubileumsåret, men er et av en rekke høydepunkter som inkluderer både politiske debatter og arrangementer av mer festlig karakter. Kom innom, så får du se! DNS i 2013 er like forskjellig fra 1959 som 1959 var forskjellig fra 1859. Men H.M. Grisen har vi til felles.



Presseskikk

Anita Tøien Johansen
tidligere leder for Studentparlamentet på UiB

Ensomt på toppen

Å være studentpolitiker er en ensomt jobb. Gjør man noe er det noen som mener man ikke skulle gjort det. Lar man være er det noen som mener det burde vært gjort. Dagen skal helst ha uendelig med timer, og du skal ha energi til å fylle dem alle med studentpolitikk. Du skal være overalt, du skal si de rette tingene. Alltid. Om du er på kontoret kl. 08.00 eller på en bar kl. 02.00. Det går bare i studentpolitikk.

Heldigvis er det noen av oss som går med på å gjøre dette, men etter at jeg selv trakk meg fra vervet som SP-leder har jeg innsett hvor likegyldig resten av verden er til den enorme jobben man legger ned. Fokuset er alltid på hva du ikke har fått til, og straks du forlater kontoret er du glemt. Hvis noen i det hele tatt la merke til at du var der. Det er ensomt på toppen, og det blir ikke lettere når de som skal være støttespillere svikter.

For en studentpolitiker er studentmediene kjempeskumle fordi de ikke lar noe gå imellom for å henge deg ut som person. Da er det helt avgjørende å ha gode kollegaer som støtter deg. Det hadde jeg. Alle er ikke like heldige. Denne uken kunne man lese om Morten Bakke Kristoffersen, som har trukket seg som leder for SP UiO på grunn av sykdom.

Universitas spekulerer imidlertid i om avgangen hans har andre årsaker. Nei, forresten, de spekulerer ikke. Etter å ha snakket med to av hans politiske motstandere, som nå kommer til makten, konstaterer de at dette ikke var frivillig fra Kristoffersens side.

Dette er ikke bare dårlig journalistikk, det er dårlig presseskikk. Av artikkelen går det frem at Kristoffer-sen har blitt presset til å trekke seg av sine politiske motstandere. Gratulerer til dere. Dere har altså gått imot deres eget Studentparlaments vilje og fått ut deres egen leder. Kan dere ikke si dere fornøyde med det? Er det nødvendig å trække på dem som ligger nede?

Universitas bør ta selvkritikk for måten de har behandlet denne saken på. Men SP-medlemmene på UiO bør også gå inn i seg selv og tenke seg nøye om. Hvordan får man best gjennomslag for politikken sin? Ved å jobbe målrettet for det arbeidsprogrammet som flertallet har vedtatt, eller ved å kjøre på med sitt eget – koste hva det koste vil? Dere kommer kanskje et stykke ved å trække over noen lik, men det er faktisk ikke verdt det. I morgen er dere uansett glemt.



Kronikk

Ole Henrik Ellestad
leder for Klimarealistene, tidligere forskningsdirektør og professor

Scientificly concerned eller Concerned Scientist?

I **Universitas** 2. mai støtter Gunnar W. Schade Concerned Scientists syn om at Klimarealistene ikke bør få bruke UiO til å informere om naturlige klimavariasjoner. Utgangspunktet er at IPCC-teorien er den eneste riktige. Kritikere må derfor ha helt andre og ikkevitenskapelige motiver. Argumentasjonen faller på sin egen usaklighet, men benyttes for å nå et viktig mål – søke å tildekke det faktum at naturlige klimavariasjoner representerer en markant vitenskapelig skoleretning basert på bidrag fra flere tusen forskere og publikasjoner med tradisjoner flere hunde år tilbake.

Naturlige variasjoner var ledende oppfatning inntil IPCC ble dannet i 1988 for å fokusere på menneskeskapte forhold. Det er særdeles

påfallende at argumentasjonen og krav om å stoppe debatten tiltar etterhvert som observasjoner, nyere forskningsresultater og IPCCs egne vitenskapelige innrømmelser svekker IPCC-teorien. IPCC gjør mange feil. Evalueringsrapporten i 2010 konkluderte bl.a. med mangelfulle vitenskapelige prosesser og sammenblanding av vitenskap og politikk.

Jorda har historisk, uten

menneskelig påvirkning gjennomgått klimavariasjoner langt større enn dagens endringer og prognoser. De naturlige variasjoner forklarer observasjonene klart best, og viser at IPCCs beregningsmodeller er utilstrekkelige og feilaktige. Temperaturen styrer primært atmosfærens CO₂-mengde – ikke omvendt. Dette er også innrømmet i media av ledende norske IPCC-tilhengere. Observasjoner og nye modeller viser langt lavere verdier enn IPCC.

Professor Salbys resultater og foredrag styrker CO₂-økningens beskjedne klimabetydning. Salby var tidligere professor ved University of

Chicago og direktør for Center for Atmospheric Theory and Analysis med nærmere 200 publikasjoner innen sentrale klimafaglige felt som bl.a. atmosfæriske bølger, atmosfæresirkulasjon og skyer. Schade betegner professor Salby som en «speaker who had minimal-to-zero research publications to climate science». Dersom forsker Schade ikke ser koblingen til klima er han usikkert til å føre en relevant debatt om sentrale deler av IPCC-teorien. Dersom han ikke vet hva Salby har forsket på bør han avstå fra omtale.

Sentrale forskningsmiljøer som støtter IPCC har offentliggjort at global middeltemperatur har flatet ut de siste 16 år i strid med beregningene med prognoser for utflating i ytterligere 5

år. Naturlige variasjoner skal dominere ekstremeffekter de nærmeste 20–30 år, tørken i Midt-vesten, USA som media har skremt med, er ikke menneskeskapt, og de senere kalde vintre og våren 2013 kan ikke forklares med lite is i Arktis. I tillegg er temperaturer målt ved USA-stasjoner som tilfredsstiller moderne kriterier, vesentlig lavere enn de øvrige stasjoner – mer lik satellittmålinger. Dette styrker oppfatningen til mange forskere om at IPCC-

rapportens konklusjon i 2007 om at mer enn 50 prosent av temperaturøkningen er menneskeskapt, var overdrevet. Men uansett vil det være særdeles viktig å finne ut hva de øvrige inntil 50 prosent naturlige klimaendringer består i. Har IPCC-tilhengere enerett på det?

Klimarealistene formidler kunnskap om naturlige klimavariasjoner som det nå fokuseres på i flere land. Betydningen av sol, kosmisk stråling for den meget viktige skydannelse (CERN), havstrømmer og vinder står sentralt. Fremtiden vil vise at det er bedre å være «scientificly concerned enn Concerned Scientist».

Ordet lever!

DNS II

Martin Tveten
leder ved DNS Kulturutvalg
Jørn Kløvfjell Mjelva
redaktør for Onsdagsdebatten

Øivind Foss skrev i forrige ukes Universitas en etterlysning etter «de store ideer, de politiske debatter som tar tilbake landets frieste talerstol» på DNS. Som medlemmer av Studentersamfundets Kulturutvalg ønsker vi å berolige Foss med at landets frieste talerstol ennå lever i beste velgående.

At Foss ikke har fått meg seg at medlemmer av Studentersamfundet engasjerer seg aktivt i det offentlige ordskiftet, peker på at problemet stikker langt dypere enn at DNS velger å satse på Grisefesten som en del av markeringen av 200-årsjubileet: Problemet er at vi lever i en helt ny tidsalder. Det som fungerte en gang i etterkrigstiden, fungerer ikke nødvendigvis i dag. Studentgruppen, politikken, mediene og tilbudene har endret seg mye bare de siste ti årene.

Studentene er ikke lenger en homogen

interessegruppe, og ingen kan påberope seg å representere den samlede studentmassen. Derfor føler også politikere at de kan ignorere oss når det ikke passer dem; de har ingen grunn til å stille til politiske debatter der de risikerer å bli uthengt av studenter som ikke er villige til å bli møtt med floskler og valgkampretorikk.

Det er ikke ved å ta en encore av 60-tallet Studentersamfundet gjør seg relevant blant studentene og i samfunnet forøvrig. Det er ved å tilpasse seg en moderne tid, og gjerne forsøke å ligge forut for utviklingen. Kulturutvalget søker å gjøre Studentersamfundet til en relevant kulturinstitusjon, og driver derfor forsknings- og kulturformidling ved siden av debattene, med det håp å fremme allmenndannelse i tillegg til politisk engasjement.

Og tross mange utfordringer, får vi til utrolig mye: For et år siden arrangerte vi et møte med Mullah Krekar; i år bidro DNS til en konferanse om arbeidet for en atomvåpenfri verden; og vi arrangerte en samtale mellom Jan Egeland og Israels ambassadør.

Til slutt vil vi rette en oppfordring til Foss spesielt, men også generelt til andre lesere: Dersom noen har en Stor Idé å komme med, er vi meget villige til å ta den opp.

mellom
FAG

UNIVERSITAS' FEATUREMAGASIN



Hvem gjorde kroppen vår til et tabu?

DEN NAKNE SANNHET



FILMFRAMTIDA

Vi har vært med på filmsett med framtidens filmskapere. Hvor er norsk film på vei?





ISKYVET: Skuespiller Kathrine Thorborg Johansen spiller en scene der hun forsøker å dytte den havarerte bilen i gang.



LAGINNSATS: Et filmprosjekt krever sitt mannskap. Regissør Simon Lundström, fotograf Knut Joner og innspillingsleder Hege Hauff Hvattum er høykonsentrerte.

På bildet til venstre har rollefigurene «Remy» og «Julia» fått motorstopp. Rollene tolkes av skuespillerne Torstein Bjørklund og Kathrine Thorborg Johansen, hentet inn fra skuespillerlinja på Kunsthøgskolen i Oslo.



LYDHØR: Vegard Ronæss Soldal har ansvaret for lyden. Når det gjøres opptak i bråkete omgivelser legges noe av lyden på nytt seinere, men midt ute i ingensteds er det stille nok til å ta opp lyden direkte.



NORSK FILM

På et jorde ti minutter utafor Lillehammer står norsk films framtid.

– Stille på sett! Lyd? Kamera? Vær så god!

Innspillingsleder Hege Hauff Hvattum har stålkontroll over filmsettet, mens regissør Simon Lundström konsentrerer seg om skuespillerprestasjonene kommer riktig fram gjennom en liten skjerm.

Studenter ved Den norske filmskolen i Lillehammer lager sin første langfilm. Filmen er intet mindre enn en mørk screwball-komedie/odd couple-lovestory.

Nav-eren, «Remy», og ballerinaen med utlagt tarm, «Julia», har for øyeblikket fått motorstopp på en øde vei midt mellom to jorder.

Produksjonen har et stramt tidsskjema, og fotograf, lyd-mann, regissør og skuespillere er derfor dypt konsentrert om arbeidsoppgavene. Produsent Vilje Kathrine Hagen har det overordnede organisatoriske ansvaret for produksjonen, og kan derfor snakke med Universitas, til tross for tidsklemma.

Eller som hun sier: «Mens de andre holder kameraet, holder jeg kvitteringene».

Hagen forteller at hun personlig ikke har noe ønske om å dra til Hollywood. Hun vil heller bli i Norge for å være med å løfte opp norsk film.

– Man kjenner nok litt på det ansvaret, at når staten bruker så mye penger på deg, så må du være her og gjøre det bra.

Men tar man egentlig munnen for full hvis man sier at skolens studenter er norsk films framtid? Flere tidligere studenter har de siste årene vært aktuelle med profilerte filmprosjekter, og da har man bare nevnt de som synes utad. I kulissene er det enda flere med bakgrunn fra filmskolen.

Det er ikke lett å si hva som er norsk films identitet, selv

ikke for filmstudentene. For å kunne definere sitt eget uttrykk er det lettere å ha noen å definere seg ut ifra. Men i Norge mangler vi bautaene innen den nasjonale filmkanonen, slik svenskene har Bergman og danskene von Trier. Hva sitter Norge igjen med?

– Hvor vi er, landet i seg selv, er en viktig del av vår filmidentitet. Det er veldig lett å gripe til naturen i det visuelle, men historiemessig er det vanskeligere å definere en norsk films identitet, forteller produsent Hagen.

«Det er i det hele tatt mange myter om identiteten til norsk film.»

Nikolaj Frobenius, forfatter og dramaturg

At Norge ikke har en sterk filmtradisjon er en kjent sak. Svenskene fikk sin første filmskole i 1964, mens vi fikk vår først i 1997. Spørsmålet er om denne mangelen på en sterk tradisjon er et problem. Er vi nødt til å definere oss selv som filmnasjon bare ut ifra utenlandsk film?

– Det har kanskje vært et kjennetegn ved mottakelsen av norsk film at vi har identifisert den gjennom ting vi ikke liker, sier Nikolaj Frobenius.

Han er forfatter og dramaturg, og skrev manuset til den norske thriller-klassikeren *Insomnia*, som ble plukket opp av Hollywood og gjeninnspilt med Al Pacino i hovedrollen.

Ifølge Frobenius er det flere myter om identiteten til norsk film som går igjen, uten at de nødvendigvis stemmer med virkeligheten. Alt fra at alle norske filmer handler om rotløse, unge menn som ikke klarer å finne seg selv, til at

tekst: Axel Geard Nygaard foto: Jørgen Kvalsvik

norsk film for det meste bare er føling i fjæra.

– Hvis man ser litt breiere på det, har det kanskje vært en tendens at vi har laget veldig mange dramaer. Men det har endra seg. Vi har nok fått et litt større register å spille på, mener Frobenius.

Da dansk film på 90- og 00-tallet fikk en oppblomstring ga det den danske filmindustrien en markant identitet utad, med Lars von Trier i spissen. Selv om «dialogdrevne dramaer om de nære relasjoner» og «dogmefilm» neppe beskriver alle danske filmer fra den tiden, er det et inntrykk mange sitter igjen med.

– Norsk film fant aldri en knagg man kunne henge sin identitet på. Da hadde man ikke noe man kunne markedsføre, eller bli gjenkjent på som filmnasjon, sier Frobenius.

Men at vi mangler en tydelig identitet er ikke nødvendigvis negativt. Frobenius mener at det har gjort norsk film mer søkende etter å finne sitt uttrykk.

– Jeg tror det har beredt grunnen for at man har prøvd forskjellige ting, sier han.

– **Ok, takk,** da snur vi.

Innspillingsleder Hvattum viderefremidler beskleden fra regissør Lundström med noen ekstra desibel i stemmen, og alt utstyret flyttes til andre siden av bilen. Å spille inn en scene er ikke gjort i en håndvending og hver replikk skal filmes fra minst to vinkler. Ting tar som kjent tid, og Hvattum begynner å bli litt bekymra for progresjonen.

– Det er typisk at man tar seg god tid om morgenen og så blir det mer skyting fra hofta utover kvelden, sier fotograf Knut Joner.

Selv om åtte personer utgjør et mye mindre filmsett enn man er vant til å se fra bakomfilmer på DVD-er, framstår filmstudentene samlet som et velsmurt maskineri. Så har de også holdt på med opptak nærmest non-stop de siste par ukene, både dag og natt, med titimersdager ►►



FINPUSS: Regissør Lundström instruerer Bjørklund og Johansen mellom sceneinnspillinger.

for de fleste involverte. Hele prosjektet går over sju måneder totalt, fra første manusidé er luftet til siste scene er ferdigklippa.

Selv om hun er enig i at norsk film kanskje mangler en tydelig identitet, har produsent Hagen klare ambisjoner om hva slags filmer hun vil lage.

– Jeg synes skrekkfilmene som har blitt laget i Norge de siste årene har vært veldig bra, og jeg tror de kan bli enda bedre. Så jeg har lyst til å vie livet mitt til å lage norsk skrekkfilm, sier Hagen med et smil.

Skrekkfilmer, krigsdramaer, mockumentaries – den siste tiden har vi sett en oppblomstring av sjangerfilmene i Norge. Filmer som *Max Manus* og *Trolljegeren*, er uttrykk for en type filmer som ikke var vanlige i Norge for tjue år sida.

Disse filmene har også vist seg å være publikumsfavoritter. *Max Manus* klatret opp til en annenplass over mest sette norske kinofilmer noensinne, bare slått av *Flåklypa Grand Prix*.

Men det er ikke bare en større sjangerbredde i norsk film. Det virker da også som at kvaliteten i filmene har hatt et kraftig oppsving. Norsk film er ikke lenger den obligatoriske, kleine oppvisninga man må gjennom for å støtte norsk kulturliv.

Forklaringa på dette er ifølge Nikolaj Frobenius at norske filmsett blir drevet på en mye mer profesjonell måte i dag, enn for tjue år sida.

– Vi har fått en profesjonalisering av bransjen som delvis kan tilskrives filmskolene, men ikke bare det. Det handler også om at vi har hatt et relativt høyt produksjonsvolum i forhold til hvor lite land vi er.

Produsentstudent Hagen mener at profesjonaliseringen av norsk film de siste årene er alfa og omega for at norsk filmbransje skal klare seg videre.

– I mitt yrke, produsent, er det mye jus og økonomi, og det er viktig å vite hva man gjør når man har ansvar for så mange millioner kroner som en produsent kan ha, sier Hagen.

Norsk filminstitutt (NFI) forvalter offentlige tilskudd til filmproduksjon i Norge og står for brorparten av finansieringa i norsk filmindustri.

Nikolaj Frobenius mener vi helt klart er det landet i verden som har gjort oss mest avhengig av offentlig støtte.

– Det flyter lite midler til norsk film fra andre kilder enn den norske staten. Det har sine positive og negative sider.



STÅLKONTROLL: Innspillingsleder Hvattum hjelper regissør Lundström å holde kontroll på filmsettet.

Den norske filmskolen

- Opprettet i 1997.
- Er en egen avdeling under Høgskolen i Lillehammer.
- Har sju linjer: Regi, manus, produksjon, foto, klipp, lyd og produksjonsdesign.
- Tar opp inntil seks studenter på hver linje.
- Har opptak annethvert år.



PAUSE PÅGÅR: Skuespillerne Torstein Bjørklund og Kathrine Thorborg Johansen er på vei inn for å ta en velfortjent spisepause i huset som for øyeblikket fungerer som base for filmproduksjonen.

Bransjen er veldig takknemlig for all den offentlige støtten, men samtidig blir nesten all filmproduksjon silt gjennom filminstituttet, sier Frobenius.

Han har også vært filmkonsulent i Norsk filmfond. Frobenius mener utslingsprosessen gjennom NFI er problematisk fordi den gir det statelige forvaltningsorganet veldig stor makt, selv om man har fått flere produksjoner som ikke har fått statlig tilskudd.

NFI sa selv i en pressemelding om norsk films utfordringer i 2011 at «du har neppe sett en norsk film som ikke har fått statsstøtte». Filmer kan ha fått tilskudd til manus, prosjektutvikling, pakkefinansiering, lansering, tilskudd fra konsulent eller markedsvurdering. Filmer som har passert 10 000 besøk på kino får automatisk etterhåndsstøtte.

– Vi har visse krav til hvordan en produksjon skal være, og vi har sett at bransjen tilpasser seg disse kravene veldig raskt, sier Ivar Køhn, avdelingsdirektør for Utviklings- og produksjonsavdelingen ved NFI.

Han overordnet ansvar for hvem som får tildelt offentlig støtte til produksjon av film i Norge. Køhn er enig at det kan være problematisk at det offentlige er en så stor aktør i filmfinansieringa, og at det fører til at mange filmer lages likt.

– Det er ikke så mange som bare drar ut og filmer uten å ha all finansiering i boks. Mange bare venter på tildeling, og må ha det for å lage filmen. Da mister vi litt av driven og spontaniteten i filmbransjen, sier Køhn.

På Lillehammer har det vært en lang dag, og den er ikke over ennå. Norsk films framtid har ikke tenkt å gi seg med det første.

Selv om stadig flere norske filmtalenter eksporteres til utlandet – sist ut Tommy Wirkola med Hollywood-filmen *Hansel and Gretel* – er det ikke nødvendigvis Hollywood som er drømmen for filmskolestudentene.

– Jeg tror nok det er noen som har en liten Hollywood-film i magen, men det er kanskje litt flaut å snakke om. Det er ikke så mange som sitter rundt frokostbordet og sier: «jeg skal hoppe etter Wirkola», sier Hagen.

– Jeg håper at folk blir i Norge – vi trenger flinke folk her.

LESER KJÆRESTEN PÅ STRANDEN

BOKHYLLA

tekst: Mia Caroline Bratz
foto: Skjalg Bøhmer Vold

Høyres kvinnepolitiske talsperson sluker biografier om Hillary Clinton, og leser kjærestens forlagshistorie som strandlektyre. Det er langt mellom romanene i bokhylla til Julie Brodtkorb.

Carl Bernstein:

Hillary: Veien mot toppen (2007)

Hillary er et stort forbilde for meg. Hun har hatt en av de tøffeste jobbene i verden som USAs utenriksminister, og jeg synes hun utførte den jobben på en veldig god måte. Dette er ikke en rent politisk bok, men en bok om Hillary som person. Hun forteller om å ta eliteutdanning, oppdra barn og komme seg opp og frem. Jeg synes det er tøft at Hillary er åpen med at kvinnelige politikere har et større fokus på utseende sitt enn menn. Under presidentvalgkampen husker jeg hun uttalte «mens Obama kan bruke den ekstra morgentimen på en joggetur, sitter jeg hos frisøren».

Stein Mehren:

Kjærlighetsdikt (1997)

Som du ser, har jeg delt denne boken med bikkja. Det var min farmor som introduserte meg for Mehren. Hun mente at det var en skam at han ikke har fått Nobel-prisen i litteratur. Jeg synes det er deilig avkopling å lese dikt. Det at jeg er dyslektiker har fått meg til å sette enda mer pris på lyrikk, for jeg bruker tid på ordene og legger veldig godt merke til nyanser. «Lene din ensomhet stille mot min» er yndlingsdiktet mitt.

Hallvard Notaker:

Høyres historie 1975-2005: Opprør og moderasjon (2012)

Dette bindet av Høyres historie har lært meg mye om høyrefeminismen. Den beskriver blant annet kvinnekampen på 1970-tallet i partiet. Det er interessant at den debatten har blitt aktuell igjen med forslaget om å omformulere abortloven. Utenom høyrefeministisk historie, har jeg lest mye amerikansk feministisk litteratur som ofte er veldig praktisk anlagt. Det ender gjerne med at jeg plotter inn livet mitt i Excel-lister, med mål jeg aldri klarer å følge.

Astrid Lindgren:

Kjenner du Pippi Langstrømpe? (1982)

Pippi-bøkene har nok formet meg en god del. Dét – og mors budskap om å ikke la meg bli behandlet annerledes enn gutta. På døren til rommet mitt hadde jeg selv rammet inn og hengt opp Pippi-sitatet «Dette har jeg ikke gjort før, så det får jeg sikkert til». Noe av det som gjør at vi liker Pippi så godt, er at hun er annerledes enn alle andre. Det er inspirerende at hun vender det å være annerledes til å bli en styrke.

Gabi Gleichmann:

Udødelighetens elixir (2012)

Alle studenter bør lese Gleichmann! Han skriver annerledes enn noen annen forfatter jeg har lest. *Udødelighetens elixir* er en bok om jødernes historie, skrevet som en slektskrønike. Den er utrolig godt skrevet og veldig visuell i sin tekst. Jeg vet ikke om noen andre forfattere i Norge som er oversatt til tjue språk før utgivelse. Bare det burde pirre folks nysgjerrighet!

William Nygaard:

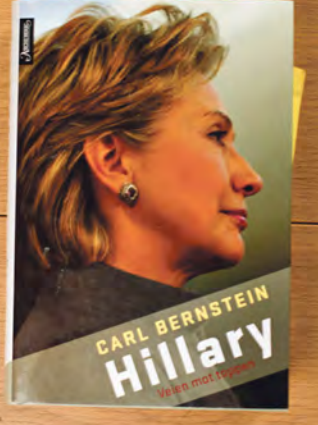
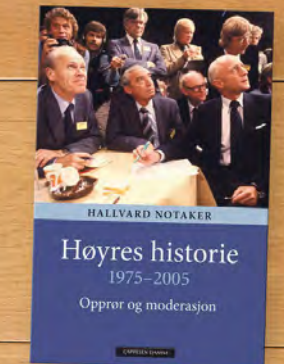
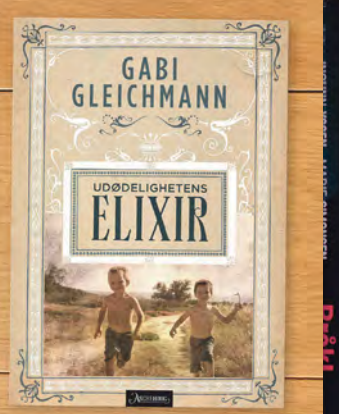
Forlag, forfattere og frihet (2010)

Jeg tror jeg er en av de få som har lest denne boken fra perm til perm på stranden. Man må kanskje være litt forelsket i William Nygaard for å gjøre det. Da jeg ble kjent med ham, ville jeg lære mer om livet hans, så jeg tok boken med meg på ferie med en venninne. Hun leste *Fifty Shades of Gray*, mens jeg pløyde gjennom norsk litteraturredebatt og forlagshistorie fra 1974 frem til i dag. Venninnen min og jeg var enige om å bytte bøker da vi ble ferdige, men det ble aldri noe av. Overgangen ble litt stor.



Julie Brodtkorb, Høyres kvinnepolitiske talsperson

- Leder i Høyres kvinneforum og administrerende direktør i kommunikasjonsbyrået JKL Oslo.
- Har vært Erna Solbergs personlige rådgiver.
- Kjæreste med tidligere forslagssjef i Aschehoug, William Nygaard. Tidligere gift med finansmann Tore Aksel Voldberg.



SJENANSE OG NAKENHET

Nakenhet er noe vi forbinder med tabu og kroppen noe vi helst dekker til. På et eller annet tidspunkt må noen ha bedt oss om å få på oss fillene.

ESSAYET

tekst: Agnes Klem foto: Henrik Evertsson

Her forleden fønet jeg tissen. Etter en sedvanlig og antageligvis normal intimbarberingsrutine hadde jeg kommet til skade for å smøre meg nedentil med en «soothing» og «calming» kremvariant. Det ulykksalige inntraff da jeg plutselig innså at mine åletrange, svarte jeans måtte på i en fei, og at dette i sin tur passet dårlig overens med underlivets «calming»-prosess. Jaja, i nøden spiser bærplukkeren rips, tenkte jeg, dro buksene ned på knærne, fikk fyr på luftmaskinen og fønet i vei. Jeg følte ingen trang til å skjule den naturligste av alle kroppens naturlige attributter.

Skammen veltet ikke inn over meg før jeg rettet blikket mot vinduet umiddelbart til høyre for meg, og innså at hele Maridalsveien, om de ønsket, også kunne ta del i tørkeprosessen gjennom de åpne persiennene. Buksene ble rasket opp over bleke vinterlår fort som svint.

Tenk hvis noen så det?

Hvorfor skammet jeg meg sånn da jeg oppdaget at jeg ikke var alene? Hvorfor ble jeg bevisst min nakenhet først da? Den første tanken som slo meg var at Han der oppe måtte ha skylda. To andre som ble bevisst sin nakenhet i en fei, var nemlig Adam og Eva. De spiste et eple i Edens hage – ett stakkars lite eple – så var det gjort. Menneskeheten var fordømt til strømpebuksekløe og svetteinger under skjorteermene til evig tid – trodde jeg.

Reidar Aasgaard, professor i idéhistorie ved UiO, forsøker å forklare meg hvordan kristendommen tilsynelatende ble nakenhektens moralske vokter.

– Beretningen i Det gamle testamentet er at Adam og Eva er nakne, men selv ikke ser det. Da de synder for Gud ved å spise av den forbudne frukt, får de en ny erkjennelse av seg selv, en annen bevissthet rundt hvem de er og hvordan de ser ut. Skamfølelsen over denne erkjennelsen får dem til å dekke seg til med fikenblader, forteller Aasgaard.

Symbolikken i fortellingen om de to turtelduene i Edens hage, er at menneskene gjennom sin ulydighet hadde gjort et opprør mot Gud og så seg selv på en ny måte.

– Det er ikke et poeng at de oppdager seksualitet og kropp. Det er først i senere kristen tradisjon har dette har blitt knyttet til seksualitet som noe negativt, sier Aasgaard.

Hæ? Sa ikke Gud eksplisitt at det skulle gjøre vondt å føde? Har ikke det med sex å gjøre? Hvis ikke – hvor var det denne misforståelsen ble sådd og begynte å spire? Aasgaard forteller at for antikkens grekere – som løp rundt nakne selv som deltagere i de olympiske leker – signaliserte nakenhet en begeistring for kroppen. De hyllet den veltrente, idealiserte kroppen og dens skjønnhet og styrke.

Gleden over å sprade rundt og vise seg fram fikk seg en knekk allerede hos romerne, med reaksjoner mot de greske nakenidealene. Stoiske dyder og nøkternhet kom på banen, heller enn idealisering av det skønne og luksus. Bruk av prostituerte ble kritisert og det ble mindre eksplisitt nakenhet å se. Derav var – stygt overgeneraliserende sett – likhetstegnet mellom nakenhet og et

restriktivt forhold til nakenhet, satt i kristendommens historie.

Ja, også står det i Det nye testamentet da, hvor det advares mot overdreven velstand og utagerende oppførsel over hele fjøla. For ikke å snakke om Paulus' berømte omtale av kroppen som et tempel – som så mange sunnhetsbloggere har tatt til seg som sitt mantra.

– Utgangspunktet var ikke å oppfordre folk til å skamme seg for nakenhet, men å gi et bilde av kroppen som noe Gud har skapt og som ikke skal misbrukes. Kristen tradisjon er kritisk til samfunnets dyrking av kropp og nakenhet fordi det fort vil føre til nettopp misbruk, sier Aasgaard.

Begrunnelsen for den restriktive holdningen overfor nakenhet er både lysten den kan vekke, og fordi en lettkledd kropp åpenbart kan selge sand i ørkenen og dermed tjene kommersielle interesser.

– Dette representerer en nedvurdering av kroppen ifølge kristendommen, sier Aasgaard.

Disse kristne tekstene har blitt tolket i hytt og vær opp gjennom historien. Skamleggingen av nakenhet har blitt tolket inn i ulike historiske kontekster.

I mitt stille sinn tenker jeg at kirkens menn, de som til enhver tid har sittet på definisjonsmakten for hva som er en «riktig bruk» av kroppen, må ta noe av skylda for at det ikke akkurat synes å oppfordres til frivillighet i kristne miljøer.

Jeg tror heller ikke jeg er alene om å tenke på kirken, sågar religion generelt, som et slags moralpoliti for begrensninger hva angår nakenhet.

Skivebom, skal vi tro Aasgaard.

Han mener det er en urettferdig tankegang, fordi det dypest sett handler om å bevare noe som er hellig, ikke om å skambelegge kroppen.

Kristendommens tradisjonelt oppkneppede skjortekrave er en faktor som har påvirket vårt forhold til nakenhet i ulik grad opp igjennom tidene. Men hva så med dagens samfunn? Sekulariseringen er på full anmarsj og har vært det lenge, så Aasgaard og jeg er nødt til å bevege oss over i samtiden.

Intet tiår har så mye hårvekst, pupp og lår som 60- og 70-tallet. Sekstiåttene ville ta paradiset tilbake: Da handlet det om naken frigjøring, hvor kroppen var det naturlige som ble koblet tilbake til paradistilstanden. I tiårene som fulgte kledde i alle fall folk på seg igjen, og den store, stygge markedsliberalismen og Internettet tok over monopolet på nakenhet: En idealversjon av den nakne kroppen som sådan.

– Superkroppen som framheves i dag, ble ikke frontet av 60- og 70-tallets unge. Da var det kroppen i all sin ulikhet som ble fremhevet. Bluferdigheten blant unge i dag blir en motreaksjon mot idealisering og kroppsdyrkelse, og kan føre til et behov for å protestere mot det kommersielle nakenhetsidealet. På samme måte som i den tidlige kristendommen blir tildekking en måte å sette grenser på for seg selv som individ og markere sin autonomi, for eksempel som muslimers bruk av niqab, mener Aasgaard.

«Hadde mindre klær gjort at vi ikke fikk utrettet noe, at vi bare svirret rundt i en slags evigvarende seksuelt ladet tåke?»

Det er en grunn til at jeg sprang rundt etter pappa med en blomstret badebukse viftende over hodet (for øvrig et uheldig innkjøp fra en sydhavsøy), med streng beskjed om at han fikk få på seg fillene før vi fikk besøk på hytta. Våre foreldre hadde vokst opp med andre kroppslige idealer enn oss, og fikk med seg en større trygghet i bagasjen enn hva vi kan skilte med. Unge mennesker, med sine lett påvirkelige sinn, er de som rammes hardest av de glinsende kroppene som pryder reklameplakatene.

Siv Gamnes er sexologisk rådgiver og daglig leder på Sex og samfunn, og prater med unge mennesker opp til treogtyve om kropp og nakenhet hver eneste dag. Hun mener ungdom – med tanke på media, reklame og seksualiseringen av samfunnet generelt – reagerer veldig forskjellig fra det man skulle trodd.

– Det er litt merkelig at unge mennesker som lever i et samfunn som er såpass seksualisert, likevel er bluferdige, sier Gamnes.

Hva er det med nakenhet som er så flaut, når vi eksponeres for det hvor enn vi snur oss? Ifølge Gamnes henger det sammen med fremstillingen i samfunnet:

Vi skal være akkurat passe slanke, passe muskuløse, helst helt hårfrie, ha hvite flotte tenner – alt skal være perfekt. Ett blikk i speilet forteller deg at kroppen din skriker middelmådighet. De som eksponerer kroppene sine på internett og på TV er malt i sminke og retusjert, i tillegg til at de er spesialplukket for at de har en ekstra fin kropp.

– Dette er med på å få folk til å ta på seg klærne for å skjule skavanker heller enn å tenke «hvis hun kler av seg så kan jeg også», sier Gamnes.

Kommersialiseringen av kroppen har eksplodert som følge av at uten en tråd ble til trådløst nett. Foreldregenerasjonen hadde NRK på TV'en, og badet nakne på hytta. Nå har vi Tv3play og *Paradise hotel* tilgjengelig døgnet rundt. Tilgjengeligheten på perfekte hingster og gaseller som skamløst har seg i bassenger i Mexico, bidrar til at vi ikke blir utsatt for vanlige kropp med vanlige skavanker. De unge fremmedgjøres for hva som er normalt.

– Før var det ingen som hadde problemer med å dusje sammen etter gymmen. Nå har de på badebukse og badedrakt. For å være komfortabel med nakenhet må man eksponeres for alle de naturlige variasjonene. De som vokser opp i dag har ingen arenaer for å se variasjonen. Det tror jeg gjør noe med dem. Mesteparten av befolkningen oppfyller ikke kravene til idealkroppen. Hvis de ikke får se hverandre, så fjernes muligheten til å se at andre heller ikke er perfekte.

Ungdommen blir flauere jo mer nakenhet de eksponeres for, og historisk-religiøse normer legger føringer for hvor lite klær vi kan ha på oss. Men ikke alle mener at vårt forhold til nakenhet påvirkes av religion og kommersielle idealer. Torgeir Martin Hillestad, førsteamanuensis i psykologi ved Universitetet i Stavanger, har tatt en «Eia» og gikk i forrige uke høyt ut mot SVs Lars Egeland. I et debattinnlegg flagget Egeland «naturlig nakenhet» som botemiddel mot usunn kroppsfiksering. Hillestad mener sjenansen i bunn og grunn skyldes genene våre. Han viser til at flere sosialantropologer og sosiologer i Tyskland har sett på skam for nakenhet i lys av evolusjonsteori:

– De har funnet at bluferdighet og skamfølelse går igjen i alle kulturer. Ikke bare kroppslig i form av en motvilje mot å

vis seg naken: At genetiske egenskaper som har overlevelses-evne blir videreført, er universelt. Dette er en hypotetisk forklaring: menneskene har anlegg for ulike egenskaper, så er det miljøet som skiller ut de nyttige egenskapene, sier Hillestad.

Forskningen er basert på flerkulturelle og historiske studier. Tanken er at bluferdighet er et særtrekk ved menneskene som har blitt videreført på grunn av sin overlevelsesverdi.

– Skam overfor nakenhet har hatt en sosialt integrerende funksjon, ved at det har holdt orden på samfunnet. De mener at dette har hatt gevinst – har holdt seksualiteten i sjakk – og for eksempel bidratt til å bevare familiestrukturer. Å kikke på hverandre på kryss og tvers ville skapt kaos i familiekonstellasjonene. Vi regulerer oss selv som en slags sosial kontroll, sier Hillestad.

Ved denne tankegangen knyttes nakenheten lynraskt opp mot seksualitet. Bilder av en stortingssal full av nakne mennesker som ikke klarer å vedta noe som helst fordi de er opptatt av å kikke på hverandre, farer igjennom hodet. Er kroppen bare et instrument for reproduksjon, og den sosiale kontrollen det eneste som hindrer at instinktiv lyst dempes? Hadde mindre klær gjort at vi ikke fikk utrettet noe, at vi bare

svirret rundt i en slags evigvarende seksuelt ladet tåke?

Hillestad hevder på sin side at argumenter som at «Nakenhet er naturlig – hvorfor skal vi skjule det?», er ideologisk og normativt begrunnet heller enn biologisk – det handler om hvordan man ønsker at ting skal være. Men slike normative ting varierer og svinger. – Kulturelle og ideologiske føringer kan gjøre at folk slipper seg løs, slik som på 60- og 70-tallet – poenget er at det svinger tilbake når strømmingen går tilbake. Den generelle trenden viser en motvilje mot å gå naken, hvor genetikk påvirker mer enn religion og kultur, sier Hillestad.

Som seg hør og bør, er jeg mer forvirret enn opplyst etter min ekskursjon ned i de lærdes verden. Svaret på hva som forklarer båndet mellom nakenhet og skam best, religion, kommersialisering eller genetikk, er som i en god gammel eksamensbesvarelse: Ikke godt å si. På en eller annen måte har menneskeheten

en i fellesskap kommet fram til at den fullstendig nakne kroppen er forbeholdt lakengymnastikk.

En ting er sikkert: Hvis du en gang kommer til skade for å føne tissen i full offentlighet og kjenner skamrosene bre seg over kinnene, burde du ta en telefon til Norges Naturistforbund, hvor Toril Hongve Helle slår et slag for å kaste klærne:

– Om det er flaut å være naken? Det må du spørre noen andre om, for jeg er ikke flau! Å være naken er en herlig befrielse!

Det hele er fryktelig praktisk: Naturistene kler ikke av seg for enhver anledning, bare der det er naturlig – for eksempel når man skal bade. Så slipper de den ekle, våte badedrakta.

– Nakenhet handler i bunn og grunn om en frihetsfølelse. Hvordan du forholder deg til nakenhet er opp til deg sjøl, at du har godtatt din egen kropp. Jeg er sann. Hvis andre ikke godtar det, må det nesten til helsikke være med dem, avslutter Helle fornøyd.

Så neste gang du ser en glad løk som er ute og lufter tissen, er det bare meg som trosser religiøse, kulturelle og genetiske føringer – av rent praktiske årsaker.

* Les mer om akt- og krokimodell Ellen Charlotte Bosch Aulies syn på nakenhet på neste side.



FOTOREPORTASJE

tekst og foto: Henrik Evertsson

NAKENTEATERET



I den store salen på Arkitektenes hus sitter en gjeng med mennesker og tegner i store skisseblokker. I midten av rommet sitter Ellen Charlotte Bosch Aulie, naken. I august er det 17 år siden hun debuterte som akt – og krokimodell. Det begynte som en engangsgreie, men har vokst til at hun nå er en av Norges mest ettertraktede krokimodeller.

– Er krokimodell et karriereyrke?
– Da jeg begynte var det noe som skulle skje én gang. I kroki må man ha et kjemperepertoar. I begynnelsen sto jeg aktmodell for Oddmund Raudberget og etter det begynte jeg å kjenne meg trygg. Siden det har det gått fra å være en jobb jeg gjør en gang i blant, til noe jeg gjør hver eneste uke.

– Er du kroppsfixsert?
– Etter at jeg begynte som aktmodell

«Når jeg er naken er det som om jeg tar på meg en uniform.»

Ellen Charlotte Bosch Aulie,
akt- og krokimodell

har jeg fått mye skryt for kroppen min. Det er er selvtillitsboost. Skrytet har ikke handlet om seksualisering, men at jeg ser bra ut. Men ja, jeg blir nok litt kroppsfixsert i form av at jeg liker min egen kropp.

– Det ser ut som du koser deg?
– Ja! Dette er min opptreden – jeg ser på det som min lille teaterforestilling.

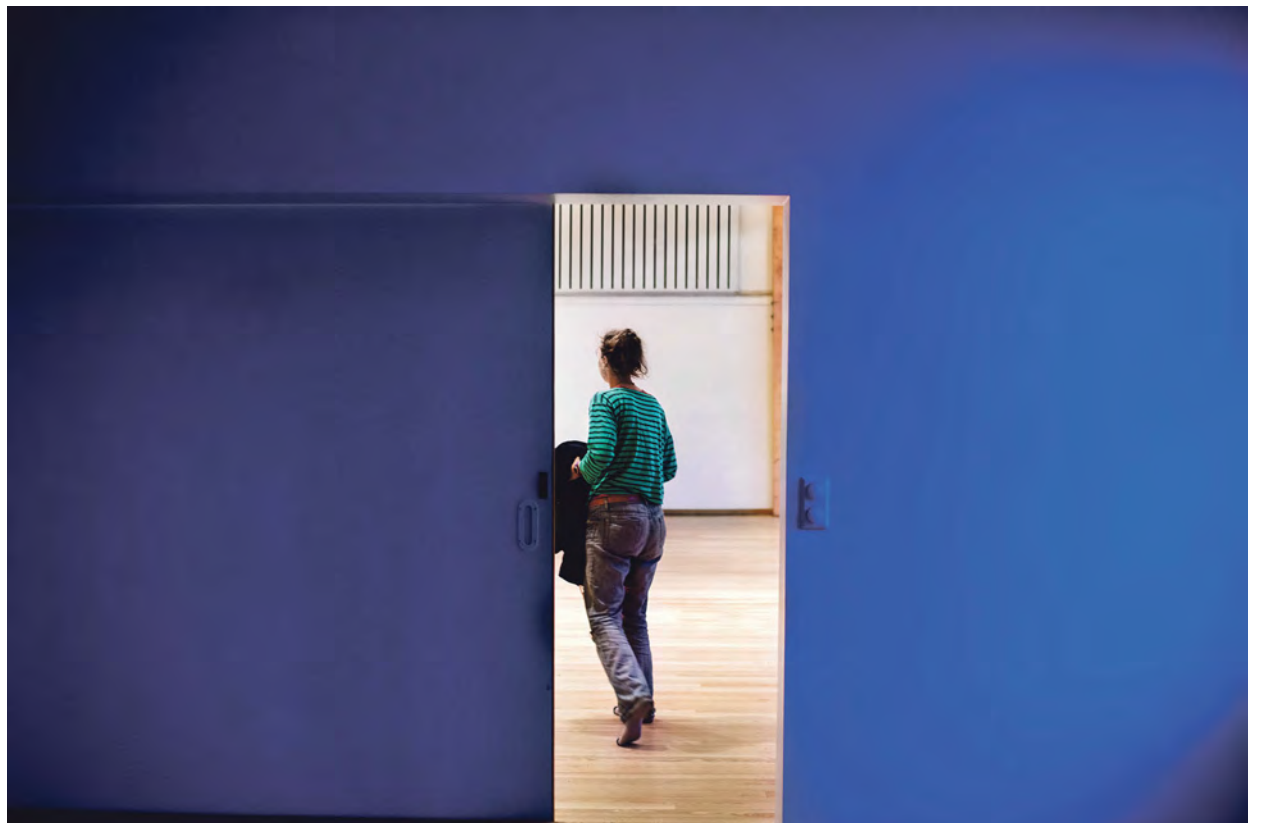
– Hvordan opplevde du første gangen?
– Det var helt grusomt og jeg gikk hjem og gråt. «Hun var skikkelig dårlig, hun kan vi ikke bruke igjen», sa de! Jeg visst ikke hva kroki var – det er jo fransk og betyr rask skisse.

–Du valgte å fortsette likevel?
– Ja, de ringte igjen. Da satte jeg meg inn i hva det egentlig var jeg skulle

gjøre. jeg satt meg ned og så masse på dans og kampsport og snart ringte flere og flere og ville ha meg som modell. Når jeg ble trygg, ble jeg også bedre.

– Er du aldri nervøs?
– Når jeg er naken er det som om jeg tar på meg en uniform. Å ha lite klær på seg kan ofte oppfattes som mer pirrende enn å være helt naken. Jeg føler meg for eksempel mer naken når jeg har på litt undertøy enn når jeg er helt naken.

– Hva synes familien din om dette?
– Rett etter at jeg hadde begynt med dette, sa moren min «Hva i all verden driver du med?». Men det gikk over veldig fort. Etter at jeg hadde vært modell for Kirsten Kokkin ble foreldrene mine veldig stolte og nesten litt «starstrucked».



«Den første gangen var helt
grusom – jeg gikk hjem og gråt.»

Ellen Charlotte Bosch Aulie,
akt- og krokimodell



JÆVLA BRA I BYLINE

Det fins to ting som flytter Simen Sætres navn fra byline til overskrift: bøker og bråk. Men det han egentlig trenger er arbeidsro til å skrive.

PORTRETTE

tekst: Anne Fougner Helseth foto: Helle Gannestad



HJEMMEKONTOR: – Jeg syns jeg fikk det til, sier Sætre om den siste boka, som delvis er skrevet her. Han har sittet og skrevet mange steder opp gjennom. Men ikke i Universitas, selv om han søkte tre ganger.

«Når det gjelder meg sjøl syns jeg det er et stort kompliment hvis jeg kan bli innlemma i en sånn elite»

Det som var skremmende, var ikke at Aslak Nore klapset til ham. Det var hvor bra det funka å provosere. Noen frekke ord til Aslak Nore under en boksamtale på Litteraturhuset, et klaps i fjeset tilbake, og vips var Simen Sætre ikke bare en byline i avisa, men mannen på bildene og i overskriftene.

At Nore tidligere hadde påstått at Sætres baklengsbioграфи *Hugo* var bygd opp «etter direkte oppskrift» fra en engelsk bok, skal vi la ligge. Selv om forfatteren av den engelske boka takkes i etterordet i *Hugo*, skal vi være med på Sætres påstand om at man kan låne ting ubevisst – og at personers historier faktisk må fortelles baklengs.

Så vi begynner her, i dag. Simen Sætre lener seg tilbake i stolen på elvekafeen Månefisker. Han har nettopp gitt ut bok om antiislamisten Peder Are Nøstvold Jensen, radikalersønnen som ble en terrorists ideologiske helt under navnet «Fjordman». Om det er noe han føler ikke har kommet fram i presseoppslagene om boka? Ja, mange ting, men han kan ikke si alle.

– Det er noen ting som ... jeg vet ikke, jeg driver egentlig og beskytter han Fjordman litegrann, sier Sætre.

Fjordman har fått lese kapitlene underveis, men mener et av intervjuene ikke skulle vært trykket.

– Nå driver han og sender ting på Twitter, da, ting jeg skal svare på, men jeg orker ikke.

Sætre snakker sånn, tilbakelent og liketil. Han har nok valgt en karriere på riktig side av intervjubordet.

Forfatteren mener man ikke skal fortsette å krangle med personer etter at mikrofonen er skrudd av.

– Kan ikke Fjordman tenke motsatt: at han har rett til å diskutere med deg når du har skrevet en hel bok om ham?

– Det han har sagt er at han skal torpedere boka mi offentlig, og det skulle han gjøre hvis jeg ikke luket bort dette ene intervjuet. Men siden han ikke kunne peke på hva som var galt med det, måtte det med.

For portrettøren handler det om profesjonell integritet, dette med ikke å gå i debatt med den som er portrettert.

Men han kan kanskje snakke om den ordbruken, «torpedere». Bidrar ikke den til at Fjordman og hans meningsfeller ikke tas alvorlig?

– Rent språkfilosofisk bruker Fjordman språket på en interessant måte, på den måte at ... hvordan er det med nettet forresten?

– Hæ?

– Kommer saken på nettet?

– Ja, tror det.

– Ja, da må jeg være litt forsiktig, sier Sætre.

Fjordman kan finne sitatene og plukke dem fra hverandre. Det er en ting Sætre har reflektert over, hvordan man kan flikke på alle utsagn. Det går alltid an å kløyve opp og sabotere, eller gjenta ting så de fester seg sammen.

– Sånne ting er vanskelig å stå imot, du kan ikke gå inn i en debatt når dere uansett ikke vil bli enige om premissene.

– Er det ikke litt av det samme den islamfiendtlige fløyen mener om norsk media?

– Ja, det kan du si, sier Sætre.

Han mener du kan si mer òg, om hvorfor Fjordman kanskje ikke er en like god analytiker som han selv tror. Men Sætre vil ikke at det skal slås opp, han skal ikke ta i disse tingene. I hvert fall ikke før om noen år, når det er litt lenger siden mikrofonen ble skrudd av.

Vi skal jo ta dette baklengs. En time tidligere møter vi Simen Sætre hjemme på kjøkkenet hans. I hånda har han en mummi-kopp, og i vinduet henger barnas perlekunst. På kjøleskapet: en liten lapp der datteren har skrevet: «Pappa kom i avisa.»

Han er jo egentlig i avisa hver uke, som journalist i Morgenbladet. Der har han jobbet i ni år, med noen avbrekk tilskrevet barn eller bøker.

Da han hadde pappapermisjon i fjor, dro familien Sætre til New York, der han også bodde 11. september 2001. Da tårnene raste, ringte han saker hjem på telefon.

Sætre skrev mye i fjor også, men da som student på New York University. Medieviterkona jobba som gjesteforeleser; han begynte på en master i litterær reportasje. Da han fikk tilbake den første skildrende reportasjen han hadde levert, hadde professoren skrevet "Completely unacceptable", og kryssa over hele teksten. Sætre hadde allerede utgitt tre sakprosa-bøker i Norge.

– Man begynner å tenke litt da. I USA er det viktigere at sakprosa skal være godt skrevet.

Det var det han innså at gikk an, da han skrev denne biografien om narkomane Hugo. Før det hadde han ikke noe voldsomt bevisst forhold til skrivninga – som han egentlig begynte med fordi han frilansa som fotograf. Han var mer opptatt av innholdet i tekstene, det politiske, enn av hvordan de var skrevet.

Men så fant han ut at begge deler kunne være bra. Det var anmelderne enige i; en djerv bok, sa de, usentimental og varm. *Hugo* ble nominert til Brageprisen og kjøpt inn av Kulturrådet. Og i samme åndedrag som konseptverianklagene, kalte Aslak Nore boka for "litterær journalistikk i internasjonal toppklasse".

– Det er vanskeligere, eller i hvert fall vanskelig, å kombinere virkeligheten med det litterære, fordi virkeligheten ikke alltid er forma som en historie, sier Sætre.

I New York ble høsten ganske hard, våren litt bedre.

– Nå tenker jeg at det var bra å bli brutt litt ned. Skjerpe meg, lære ting. Man blir jo sterkere av alle sånne episoder.

Sætre følte han ble trukket ned i gjørra hver dag, måtte starte på nytt og på nytt. Blanke ark og ingen som visste hvem han var.

– Jeg sier ikke at jeg har så stor status i Norge, men ►►



NATTA PAPPA: Seksåringen vil ha nattklem før pappa prater videre. Det er heldigvis ikke så ofte at leiligheten invaderes av journalister – bortsett fra av Sætre selv.

Simen Sætre

- Født 29. april 1974
- Gift, to døtre på to og seks år.
- Oppvokst på Brøttum utafor Lillehammer.
- Journalist i Morgenbladet og sakprosaforfatter.
- Har gitt ut bøkene *Den lille stygge sjokoladeboka*, *Petromania*, *Hugo: En biografi* og *Fjordman: Portrett av en antiislamist*.
- I boka om Fjordman, utgitt nylig, ser han på radikaliseringsprosessen av bloggeren Peder Are Nøstvold Jensen, radikalersønnen som ble antiislamist.

«Jeg kunne sikkert klart å få mer oppmerksomhet. Men de siste åra har jeg innsett at det viktige for meg er å ha arbeidsro, at det er journalistikk jeg skal drive med»

jeg har etter hvert nettverk nok til å få skrive om det jeg vil.

Status og nettverk, ja. Simen Sætre vokste opp på bygda utafor Lillehammer. Foreldrene var innflyttere, og det betydde lavere status. Dessuten var det ikke alltid så mye penger. En episode har brent seg fast. Han hadde fått nye sko, og klassekameratene konkluderte med at han måtte ha fått dem på tilbud, 19,90 på avbetaling.

Det høres ganske harmløst ut når han forteller det.

– Jeg snakket om det med kona forleden, at det kanskje var litt rart at dette med pengene var en så stor bekymring for meg, sier Sætre.

I et portrettintervju med Libe Rieber-Mohn skrev han om hvordan man noen ganger kan få følelsen av at «det finnes et lag over oss andre, av smarte folk med kontakter og makt vi andre aldri vil få, uansett hvor mye vi måtte ønske.» Ap-politiker Rieber-Mohn, bestevenn med VGs politiske redaktør Hanne Skartveit og gift med DNB-sjef Rune Bjerke – som hadde Jens Stoltenberg som forlover i bryllupet deres – gjorde et poeng ut av sin smårufsete bakgrunn.

Med Sætre er det motsatt. Han virker nærmest beklemt når han nevner pengebekymringene i barndommen, og at han aldri gikk videregående. Og han lyser opp når vi ymter frampå at det gir et visst kulturelite-sus å jobbe i Morgenbladet. Hittil i har verken mimikk eller kroppsspråk avslørt nevneverdig engasjement for noe, men nå lener han seg ørlite fram og lur på hvorfor.

Han føler ikke at avisen har noe særlig definisjonsmakt.

– Men vi jobber med saken.

Når man googler «sier Simen Sætre», dukker det bare opp saker der han snakker om bøkene eller det famøse slaget på Litteraturhuset (han og Aslak Nore har skværet opp, forsikrer VG).

– Jeg kunne klart å få mer oppmerksomhet. Men de siste åra har jeg innsett at det viktige for meg er å ha arbeidsro, at det er journalistikk jeg skal drive med.

Sætre har slutta å skrive kommentarer, og sagt nei til alle



KJØLESKAPSPoesi 2.0: Blant tegninger, postkort og fargerike magnetbokstaver og -tall henger en suvenir Sætre kjøpte da han var i Stuttgart og møtte Fjordman. Og en liten lapp datteren har skrevet: «Pappa kom i avisa.» På siden av kjøleskapet er noen av magnetene forma til et «argh».

foredrag. Det er litt på grunn av ungene. Han tar seg tid til å jobbe, skrive og lese. Og spille fotball én gang i uka. Han er uansett ingen taler; han får masse klager på foredragene han holder. Når vi snakker med ham, tar han ofte pauser og tenker så de gråblå øynene virrer fra side til side.

Men når han forteller om hvor han kom dit han er i dag, er det med den type tilforlatelighet man ser hos folk som er så skarpe at de nærmest slentrer seg opp og fram. Da Morgenbladet skulle renoveres for ni år siden, søkte han. Han hadde jobba i Aftenposten lenge, men det ble litt for stramme rammer. Sætre ble innkalt til intervju, men var på ferie, og da han kom hjem, var alle stillinger besatt.

– Da ble jeg sur, siden jeg så gjerne ville jobbe der. Så jeg ringte og sa fra.

– Modig, da?

– Nei, det var jo ingen vits i å la være.

Sætre sier han føler seg litt fremmedgjort overfor ordskiftet sånn det har vært i andre aviser.

– Men er det ikke en del som føler seg fremmedgjort fra Morgenbladet også?

– Jo, det kan hende. Hvis vi har som ambisjon at de smarteste skal skrive for oss, så blir jo det en slags elite, ikke sant. Når det gjelder meg sjøl syns jeg det er et stort kompliment hvis jeg kan bli innlemma i en sånn elite.

– Hvorfor?

– Fordi det er så fjernt fra utgangspunktet mitt. Fordi jeg kommer fra bygda, fra lavere middelklasse.

Nå tenker han seg ikke stort lengre avgårde. Han vil fortsette å jobbe i Morgenbladet. Kanskje gjøre ferdig mastergraden i New York, om han får råd og tid. Gi ut noen flere bøker. Men det er så mange tilfeldigheter.

– Det eneste man kan kontrollere er at man driver med noe som er morsomt å gjøre, sier Sætre.

Så får man heller bare leve med at livet er så usikkert at det må fortelles baklengs.



IKKE HELT TOPP STEMNING: Tirsdagsquizen i Bokcaféen på Chateau Neuf byr på mye bra, men stemninga er dessverre laber.

BARE NESTEN BRA

QUIZTESTEN

tekst: Vegard Røneid Erikstad foto: Klaudia Lech

Quizen i Bokcaféen er ikke dårlig, men det er dørgende kjedelig å delta.

Tirsdagsquizen på Chateau Neuf foregår i det plag-somt lyse rommet ved siden av selve Bokcaféen. Det er det lokalet der det er ekstremt høyt under taket, og der det henger bilder av griser på veggene over bokhyllene. Når du tar en øl i Bokcaféen stusser du enten over hvor tomt dette naborommet er, eller hvor rart arrangementet der er.

Vi tenker begge deler idet vi setter oss ned på klappstolene. Det er mildt sagt glissent i rommet, nesten helt dødt. De som er her, klarer ikke å fylle rommet med noen form for stemning. Quizmaster Vegar Krogh Arnesen entrer rommet rett før quizen skal starte. Han setter seg ned i hjørnet sitt og sier det bare er å sette i gang, uten noe spor av entusiasme. Det virker

Tirsdagsquizen i Bokcaféen

?? ? ? ? ?

1. premie: Bonger i baren
Ølpris: 0,5 Frydenlund: 47/62,- (medlem i DNS/ikke medlem)

Kreativitet:

?? ? ? ? ?

Quizmaster: Vegar Krogh Arnesen

Spørsmålskvalitet:

?? ? ? ? ?

Quiztype: Allmennquiz med kategorier

Vanskelighetsgrad:

?? ? ? ? ?

Vinnersjanser:

?? ? ? ? ?

Ukens nøtt: Hvilke tre gater har fargen rød i Monopol?

Stemning:

?? ? ? ? ?

Tidligere testet:

Onsdagsquizen på Samfunnet ? ? ? ? ? ?

Grünerløkka-mesterskapet i quiz: ? ? ? ? ? ?

heller ikke som resten av de tilstede hadde forventet noe slikt.

Det er synd at vi sitter igjen med dette inntrykket, fordi det er en del som *nesten* funker bra. Selve spørsmålene er rimelig varierte og solide, noe som er godt gjort, gitt at dette er en kategoriquiz. Faren med å ha kategorier er at spørsmålene fort blir for smale og kan bli tvangstrøye for quizmasterens kreativitet. Det merkes også her. Det er for langt mellom de godbitene vi lengter etter.

Det beste med quizen er kanskje slutten av hver omgang. På slutten av første omgang får vi høre omtrent 30 sekunder av ti forskjellige sanger, og vi skal gjette artist og tittel. Her har Arnesen plukket frem mye forskjellig, blant annet fra Portishead og The Zombies. I andre omgang får vi tildelt et bildeark der vi skal gjette hvilket tiår bildene er tatt i, noe som fungerer fint som en avslutning.

Et annet stort pluss er premien – vinneren får ti bonger i baren. Det er likevel ganske betegnende at alle deltakerlagene beveger seg hjem eller inn i Bokcaféen når quizen er ferdig, der er det mye hyggeligere og mer intimt. Kanskje skulle hele quizen blitt flyttet hit? Her tenker du i alle fall ikke at du befinner deg på et samfunnshus ute i distrikts-Norge, der noen har satt ut stoler og bord til fri bruk, uten planer om å ha det gøy.

vegarder@universitas.no

MAGASINQUIZ

av: Øyvind Bosnes Engen



Norsk film

- Hva heter Edith Carlmars erotiske thriller fra 1949?
- I 2003 ble det utgitt tre spillefilmer der Aksel Hennie spilte sentrale roller. Hvilke?
- I hvilken bygning i Oslo finner du kinosalene Lillebil og Tancred?
- Hvilke to norske filmer har vunnet Oscar?
- Og med hvilken prestisjefylt pris ble kortfilmen Sniffer hedret i 2006?



Juling

- Hvilken bok var under debatt da Aslak Nore slo Simen Sætre i ansiktet på Litteraturhuset i 2009?
- Hvilket tiår ble fysisk avstraffelse forbudt ved lov i norsk skole?
- Hvem skrev teksten til barnesangen «Sladrehank», der det heter at «sladrehank skal selv ha bank»?
- Hva heter kunstløperen som er mest kjent for å ha stått bak et angrep med jernstang mot rivalen Nancy Kerrigan i 1994?
- Medlemmene av Blod, Snått & Juling dannet senere et nytt band, som ble en av Norges største rockesuksesser. Hva heter bandet?



Nakenhet

- Den luksusp prostituerte studenten og sexkjøpslovsmotstanderen som gjemte seg bak pseudonymet Frøken X, sto denne helgen fram med navn og nakenbilder i VG. Hva heter 27-åringen?
- Hvilket scenekunstkollektiv framførte sangen «Naken greve jager neger med øks»?
- Hva var foranledningen for at Adam of Eva oppdaget at de var nakne, ifølge Bibelen?
- Hva heter den opprinnelig ukranske feministbevegelsen som er kjent for toppløssaksjoner med skrevne budskap på kroppen?
- Hvilket magasin hadde et nakenbilde av John Lennon på forsiden 22. januar 1981?



Konservatisme

- Hva het iren (1729–1797) som regnes som den moderne konservatismens far?
- Hva heter det konservative partiet i den svenske riksdagen?
- Det republikanske partiet i USA omtales ofte med forkortelsen GOP. Hva står forkortelsen for?
- Hvilken filmsang havnet på annenplass på Storbritannias offisielle hitliste uka etter at Margareth Thatcher døde?
- Hva heter Høyre-politikeren som tidligere i år ble dømt til betinget fengsel for narkotikabruk?

1. Døden er et kjærtegn
2. Jonny Vang, Livessommer og Buddy
3. Filmens hus
4. Kor-Tiki (1950) og Den danske dikteren (2006)
5. Gullpalmen

1. Aslak Nores Ekstremistan
2. 1930-tallet (1936)
3. Margrethe Munthe
4. Tonya Harding
5. Kalzers Orchestra

1. Hege Grostad
2. Tramteatret
3. De spiste av kunnskapsens tre
4. FEMEN
5. Rolling Stone

1. Edmund Burke
2. Moderata samlingspartiet (Nya moderaterna)
3. Grand Old Party
4. «Ding Dong, the Witch is Dead»
5. Henning Warloe

kulturredaktør: **Are W. Sandvik**
are.sandvik@universitas.no 415 22 929
reportasjeredaktør: **Astrid Karstensen**
a.j.karstensen@universitas.no 477 52 707

KULTUR

Love everything (except the prices)

REPUTATION: Okay, there might not be polar bears in the street, the coffee is ridiculously expensive here and Norwegians can be a cold people, but international students (still) like Norway very much. The reputation research among international students in Norway, 2012, show that 88 percent of the students are satisfied or quite satisfied with their stay. Also, more than half of the degree students want to work in Norway afterwards, which is twice as many as in 2008. The results are first mentioned on forskning.no, and the research is done by Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) for the third time. The study shows that English courses,

good reputation in education and research, high quality in education and no study fees are the key factors for choosing Norway. «I love the nature and outdoor life, the cities, social opportunities, the welfare system, everything (except the prices),» says an American degree student in the survey. 2104 students at 36 Norwegian institutions participated in the survey.



FOTO: FLICKR/LIKNES

Sammenligner akupunktur

NOKUT må ta en oppstramming av hvilke utdanninger som blir godkjent, mener professor Kristian Gundersen.

Alternativ behandling

tekst Hans J. Skjong
kulturredaksjonen@universitas.no
foto Henrik Evertsson

Akupunkturutdanningen ved Norges Helsehøyskole (NH) ble i 2008 akkreditert som et bachelorgradsstudium av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT).

Dét burde aldri ha skjedd, mener biologiprofessor Kristian Gundersen ved Universitetet i Oslo.

Rett før påske skrev han et innlegg på NRK Ytring hvor han går hardt ut mot alternativ behandling generelt. Gundersen sier at det å basere en NOKUT-godkjent utdanning på tusen år gamle metoder som ikke har dokumentert, signifikant medisinsk effekt, er uholdbart.

– Skal NOKUT godkjenne utdanninger i astrologi og voodoo på disse fagenes egne premisser? NOKUT må ta en

oppstramming av hvilke utdanninger som blir godkjente, sier Gundersen til Universitas.

I mars kom han med boken *Snåsa-koden: En kunnskapsbasert guide til alternativ medisin*.

Professoren mener at Høy-skolelovens bestemmelse om at «institusjonene har et ansvar for å sikre at undervisning [...] utøves i overensstemmelse med anerkjente vitenskapelige [...] prinsipper» må være satt ut av kraft for akupunkturutdannelsen.

– Ukritisk informasjon

Biologiprofessoren sier det er problematisk at Det nasjonale informasjonssenteret for alternativ behandling (NIFAB) og Nasjonalt forskningssenter innen komplementær og alternativ medisin (NAFKAM) gir ukritisk informasjon ut fra behandlernes ståsted.

– NAFKAM er talspersoner for at en slappere forskningsmetodikk



Som placebo: Biologiprofessor Kristian Gundersen mener akupunktur og andre alternative behandlinger er vanskelig å skille fra placeboeffekten. Han mener forskningsmetodikken som ligger bak, er slapp.

skal brukes innen alternativfeltet, sier Gundersen.

Han sier at snart 20 000 vitenskapelige artikler om emnet viser negativ data for virkning på andre tilstander enn smerte og kvalme.

Lege og dekan ved Norges Helsehøyskole, Ole Petter Hjelle, sier at siden de overtok akupunkturutdannelsen, fra tidligere Akupunkturhøgskolen, har de jobbet med å gjøre utdanningen mer forskningsbasert.

– Vi har blant annet ansatt fagpersoner med doktorgrader innenfor akupunktur, som baserer sin forskning og undervisning på de samme vitenskapelige prinsippene som Gundersen forfekter, sier dekanen.

Hjelle sier at to anerkjente studier viser at akupunktur har dokumentert effekt mot også kroniske ryggsmarter, migrene, kvalme og slitasjegikt.

Veileder i akupunktur på NH, Anja Seltne, sier pasientene gir gode tilbakemeldinger.

– De aller fleste som får akupunkturbehandling hos oss beskriver et økt energinivå, og demping av smerter og symptomer, sier hun. Seltne sier også de har gode kliniske erfaringer med behandling av allergi.

«Skal NOKUT også godkjenne utdanninger i astrologi og voodoo?»

Kristian Gundersen,
professor i biologi ved UiO



Nålepute: Tredjeårsstudent i akupunktur, Øyvind Botnen, sier mange pasienter opplever å kunne trappe ned på medisiner på grunn av

Bekrefter manglende effekt

Direktør for NAFKAM, Vinjar Fønnebø, bekrefter at det i all hovedsak ikke er påvist større virkning fra alternativ behandling enn placebo-effekten.

Fønnebø sier at informasjonskontoret NIFAB gir opplysninger ut fra behandlernes ståsted på samme måte som man ville spørre Norsk fysioterapeutforbund dersom man vil vite hva fysiotera-

peuter står for og gjør.

– Vurderingen av hvorvidt de forskjellige behandlingsformene har dokumentert effekt er ikke basert på behandlergruppens egne utsagn, men på anerkjente skolemedisinske studier, forklarer han.

Fønnebø sier NAFKAM er svært nøye på at de verken skal fremme eller motarbeide alternativ behandling. Han sier det er

mange grunner til at folk velger alternativ behandling.

– Legekolleger sier uten unntak at folk velger alternativ behandling fordi slike behandlere kan gi pasientene god tid, kontinuitet og dessuten mange andre livsstilsråd. De har også ofte lokaler som er tiltrekkende, sier han. Han påpeker at det er viktig å huske på at folk stort sett ikke oppsøker alternativ behandling for alvorlige tilstander.

UKENS DIKT

av: Asta Olivia Nordenhof

på vej ned til føtex for at købe hår farve. til venstre de nedlagte kasernebygninger.
råddent træ. gir sig tungt. stumme, dumme fingerspidser bladrer i papir.
en silo hvor vejen deler sig. sådan en drøj horisont. noget grønt. noget hvidt.
vi knepper alligevel kun i røven selv om mit hår nu er sort som du bad om. du får det dårligt bagefter. du vil ha jeg skal gå men jeg gør ikke som du siger.

bag ved kirken ligger kommunekontoret.
alle kontorerne er åbne ud mod gangen. når man går mod sit anviste kontor ser man til begge sider folk der arbejder. en

kopimaskine, varm som en ryg. vi tar plads på den anden side af skrivebordet.
vi kommer med vores forespørgsler. drikker kaffe af plastickrus. musklerne under frakken, under huden, varme knogler, en vis stædighed
siloen i det fjerne. rank som den.
jeg kommer med vores forespørgsler. du siger ikke noget. jeg trækker dig gennem ydmygelsen.
(...)
dette er den smukkeste kærlighedssang nogensinde. dette er den smukkeste kærlighedssang nogensinde. så grimt som det grimteste er, så grimme er vi. når vi tigger af hinanden. dernede arbejder vandet. børn der tigger kærlighed af de voksne.

Send ditt dikt til kaja.storrosten@universitas.no

med voodoo



effekten av nålene.

Alternativ behandling

- Samlebetegnelse på medisinske behandlingsmetoder som står utenfor den etablerte skolemedisinen og i de fleste tilfeller utenfor det offentlige helsetilbud.
- De viktigste alternativmedisinske behandlingsmåter er bl.a. akupunktur, alternativ ernæring og deler av helsekostbevegelsen, antroposofisk medisin, homøopatisk medisin, og urtemedisin.
- En ny undersøkelse fra NAFKAM viser at 45,3 prosent av de spurte oppga at de hadde brukt alternativ behandling.
- Hvis man tar vekk kategoriene «massasje», «urter/naturmidler» og «selvhjelpsteknikker» fra definisjonen, blir tallet for total bruk siste 12 måneder 20,6 prosent.
- Legger man sammen tallene for hvor mye nordmenn bruker på å gå til alternativ behandling, alternative selvhjelpsteknikker, på plantebaserte legemidler, urter og kosttilskudd er vi oppe i en totalsum på over syv milliarder norske kroner. Kvinner bruker noe mer enn menn.
- Ifølge NAFKAMS andre undersøkelser av bruk av alternativ behandling blant nordmenn, er det liten endring å spore de siste fem, seks årene.

Kilder: Store Norske Leksikon, NIFAB.no

– I tråd med NOKUTs kriterier

I arbeidet med å vurdere akupunkturutdanningen ble det nedsatt en komité blant annet bestående av en lege med akupunktørbakgrunn, og andre med kompetanse til å vurdere utdanningen. Det opplyser Tove Blytt Holmen, avdelingsdirektør i NOKUT.
– Da denne komiteen vurderte

at utdanningen var i tråd med NOKUTs kriterier, ble akupunkturutdanningen akkreditert, sier Holmen.
Hun sier at dokumentasjon er en utfordring når NOKUT akkrediterer nye studier på områder som ikke er vitenskapelig etablert.

– Dersom vi får bekymringsmelding om at utdanningen ikke er i tråd med NOKUTs kriterier, vil vi kunne vurdere å føre tilsyn med studiet, sier hun, og gir ikke Gundersen rett i at NOKUT har brutt universitets – og høyskoleloven.

hansjskj@universitas.no

MIN STUDIETID

tekst: Marius Prytz
foto: Henrik Evertsson



HVEM:	Hadia Tajik
STUDERTE:	Journalistikk ved Høgskolen i Stavanger, master i menneskerettigheter ved Kingston University og rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo
NÅR:	2001–2004, 2004–2006, 2005–2012
AKTUELL MED:	Kulturminister

Effektivitetsministeren

Mange lot seg overraske da kulturminister Hadia Tajik i fjor høst ble utnevnt til statsråd – som tidenes yngste. Den 29 år gamle arbeiderpartipolitikeren rakk å studere mye før utnevnelsen, og kan smykke CV-en med én bachelor- og to mastergrader.
All denne suksessen lar en undre:
– Hvem er supermennesket Hadia Tajik?

Kulturministeren poengterer at spørsmålet er stilt feil, før hun svarer:
– Man fører seirene opp på CV-en. Det gjelder å ikke ruge på tabbene, for det har vært noen. Man kan ikke bli kulturminister uten å ha gått på trynet.

Skal vi tro statsråden var det aldri planen å lede Kulturdepartementet.

– Jeg hadde ikke trodd at engasjementet som 16-åring i AUF skulle få livsforandrende konsekvenser.

Rett etter videregående fyrte hun opp under journalistambisjonene. Da ble det også klart at det sto mellom politikken og journalistyrket. Tajik meldte seg ut av AUF og jobbet som journalist for blant annet VG og Aftenposten. Etter endt bachelorgrad bar det videre til en master i menneskerettigheter og jusstudiet, som hun delvis gjennomførte før normert tid.

Hun forklarer den effektive utdanningsprogresjonen med evnen til å strukturere hverdagen.

– Jeg forstod meg aldri på de som leste fra morgen til kveld, eller de som døgnet før eksamen. Jeg leste hver dag til klokken fire og tok meg tid til å gjøre andre ting etter det.

Fyll og fanteri var aldri noen prioritering.

– Nei, jeg var ingen festdronning. Hvorvidt man er villig til å prioritere festing fordi det gjør en glad, er opp til en selv. Ulykelige studenter er dårlige studenter, mener statsråden.

Tajik har alltid vært klar på hva hun vil, og lot seg ikke rikke av presset på jussen.

– Tvilen kom, men da drepte jeg den også med en gang. Jeg var veldig trygg i mitt valg og fulgte bare hjertet. Det handler om å ta en avgjørelse og bestemme seg for å gjennomføre.

Til tross for den klare målsetningen var det nettopp politikken som førte til at hun avbrøt jusstudiene. Tajik ble i 2006 anbefalt til en stilling som politisk rådgiver for daværende arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen.

Hun så en gylden mulighet, og takket ja.

I 2009 ble hun valgt inn til Stortinget. Politikeren i henne var kommet tilbake for å bli. I 2010 begynte hun på de resterende jusemnene.

Studiene har heldigvis vist seg nyttige i statsrådsjobben.

– Utdanningen er blitt veldig relevant. Journalistikken er nyttig når politikk skal formidles, mens jussen er nyttig både som analytisk verktøy og når vi lager nye lover eller reviderer lover.

Siste eksamen falt i 2012, og kulturministeren savner allerede studietiden.

– Som student bør man være klar over hvor deilig det er å kunne strukturere sin egen hverdag. Jeg var for eksempel mye mer kulturell i studietiden enn jeg er nå, forteller hun lurt.

magasinet@universitas.no

anmelderredaktør: Eivind Eide Skauffjord
eivines@universitas.no 990 45 537

ANMELDELSER

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

RADIO NOVA

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Das Kapital
10.30: For Brukeren
11.00: Studentnyheter
11.03: A-lista
12.00: Lillesalen Konsertserie
12.30: Taffellunsj
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Dub Dubhead
22.00: Overkill
23.00: The O & Jo Show

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Vitenskapskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Studentnyhetene
11.03: Snakker ikke norsk (R)
12.00: Studentradiolista

Onsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter

09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: TBP
11.00: Studentnyhetene
11.03: Rabarbra
11.30: Tanketog
12.00: Tanketog
19.00: Kveggpels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu
00.00: Støyfoten

Torsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost

09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Nova Noir
12.00: DFS

Fredag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Opplysningen 99.3
11.00: Studentnyhetene
11.03: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank

Søndag

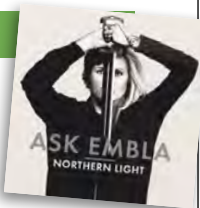
01.00: Novanatt
07.00: DFS (R)
08.00: Grenseløst (R)
08.30: Vitenskapskapet (R)
09.00: Opplysningen 99.3 (R)
10.00: Du Skulle Ha Vært Der
14.00: Stang ut
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk

Små glimt
av magi

PLATE

Northern Light

Av: Ask Embla

Plateselskap: Sony
Music Norway

Det begynner så bra. Åpningssporet «Father's eyes», som har snurret og gått på P3 i en evighet allerede, er en ypperlig poplåt – vakker tekst, nydelig vokal og en elektronika-innpakning som funker. Dessverre følger ikke den norsk-svensk-islandske duoen Ask Embla, ved Ina Wroldsen og Arnthor Birgisson, opp med en like ypperlig plate. Det er mange lyspunkter her, men også en god porsjon middelmådighet.

«September» har massivt hitpotensiale, og «Cry Baby» er allerede blitt en hit. Både Wroldsen og Birgisson har lang låtskrivererfaring fra samarbeid med artister som Britney Spears, Jennifer Lopez og The Pussycat Dolls, og Ask Embla låner mye fra popmusikkens suksessoppskrifter. De beste låtene på *Northern Light* er hakket smartere, mørkere og mer utfordrende enn mye de nevnte artistene har servert.

De dårligste ville vært langt under par i slikt selskap.

For eksempel er masete «I Fell in Love» lite å rope hurra for. Og balladen «Children» byr på en totalt banal tekst, med strofer som: *Everybody here has had a mother, og: Wasting days on make-believe believing we are strong only to find we're afraid at night.* Og hvorfor de popkyndige musikerne har valgt å inkludere et helt unødvendig fjortende spor, en cover av Brooklyn-yndlingene Funs fjorårshit «We Are Young», er vanskelig å forstå. Låta ligger for øyeblikket og ruger i ingenmannsland, midt mellom aktualitet og nostalgi. Da er det ingen grunn til å ta i den akkurat nå, selv om versjonen er fin nok.

Wroldsen synger kontrollert, sårt og vakkert, og enkelte steder kommer den praktfulle stemmen virkelig til sin rett. Andre steder er hun vanskelig å skille fra en hvilken som helst samarbeidspartner for en litt småkjipt dj. Dette ikke minst fordi produksjonen på sitt beste er Imogen Heaps *Speak for yourself* – og på sitt verste er ungdomsskole-helvetet DJ Sammy.

Solveig Nygaard Langvad
s.n.langvad@universitas.no

En Dixie Chick abdiserer, tre nye melder seg.

En ny countryvår



PLATE

Mother

Av: Natalie Maines

Plateselskap: Sony Music

Gitt opp Country: Nå spiller Natalie Maines generell rock.



PLATE

Annie Up

Av: Pistol Annies

Plateselskap: Sony Music

Drikke, pule, spy og sloss: Pistol Annies er drøyere enn Taylor Swift.

Som frontfigur i Dixie Chicks hadde Natalie Maines countrymarkedet i sin hule hånd fra slutten av 90-tallet til første halvdel av 00-tallet. Så kom hun i skade for å slenge noe dritt om George W. Bush, hvilket skapte baluba: Radioene boikottet, folk arrangerte masseødelegelser av Dixie Chicks-plater og bandet mottok dødstrusler. Sjekk ut den vilt bra dokumentaren *Shut Up and Sing*. Du kommer til å grine.

Chicksa svarte på kaoset med sitt muligens beste album, *Taking the Long Way* fra 2006, men siden den gang har det vært stille fra Natalie Maines. Hun har uttalt at hun er ferdig med country, eller i det minste med countrypublikummet som la henne for hat. Nå skal hun spille rock.

Maines' stemme er skapt for country: Hun har den karakteristiske knekken som trengs og behersker også den nødven-

«Der Natalie Maines fremstår som en forvirret Idol-deltaker, tref-fer Pistol Annies blink»

dige dynamikken mellom fortvilelse og begeistring perfekt. Mye av dette forsvinner dessverre på *Mother*, som med ett unntak, er en ren coverplate. Tolkningene av Jayhawks, Eddie Vedder og Pink Floyd (tittelsporet) låter blekt, og det er kjipt å høre en slik stemmeprakt låte så flatt. Enkelte spor er hederlige unntak: På «Silver Bell» (Patty Griffin) og «Lover, You Should Have Come Over» (Jeff Buckley) drar Maines ordentlig på, og da fungerer det adskillig bedre. *Mother* ender likevel dessverre opp som en relativt intetsigende plate

i den spennende sjangeren «generell rock».

Om Maines selv ikke klarer å fylle tomrommet etter Dixie Chicks, har våren 2013 til de grader vist at det ikke er grunn til å bekymre seg for den feminine countryens fremtid, med kremlater fra Caitlin Rose, Kacey Musgraves og Ashley Monroe. Og nå er altså Monroes gruppe, Pistol Annies, ute med sin andre plate. Stjerna i gruppa er dog ikke nevnte Monroe, men Miranda Lambert. Med fire soloalbum under beltet før fylte 30, har Lambert vist seg som en slags antitese til den søte og uskyldige Taylor Swift, et image hun viderefører med Pistol Annies.

De tre Nashvillebaserte jentene (Angaleena Presley er sistemann) drikker whiskey som Hank Williams og røyker like mye weed som Willie Nelson. Mens Taylor Swift griner over tapt kjærlighet og John Mayer på jenterommet, har denne promiskuøse

trioen få problemer med å henfalle til one night stands og uflidde cowboys i trailer parks.

Låtene på *Annie Up* er i stor grad underholdende betraktninger rundt rusmisbruk, toskete menn og elskov, og hele greia låter solid Nashville hele veien til banken.

Der Natalie Maines fremstår som en forvirret Idol-deltaker, utvilsomt talentfull, men med mislykka låtvalg, treffer Pistol Annies blink. De vet akkurat hva de er gode til, og gjennomfører det, uten at det fremstår som safing av den grunn.

Eivind Eide Skauffjord
eivines@universitas.no



Thea Storøy Elnan, journalist

UKAS ANBEFALING

Pul, for faen

Om du ikke ble lei av *Hjernevask* da det herjet TV-skjermen, har du her nok en anledning til å få forklart menneskelig adferd gjennom evolusjonens briller. David M. Buss, Professor i Psykologi med stor P og spesialist i seksuell adferd, skal gi eksamenstrøtte Oslo-studenter strategier for å gjøre riktig partnervalg og ha riktig sex.

Sex-seminar

Hvor: **Real-fagsbiblioteket, UiO**

Når: **Mandag 13. mai, klokken 15.15**



Geir Molnes, journalist

UKAS ADVARSEL

Grøss og gru

Norsk film er ikke mye å skryte av. Hvert eneste år får haugevis med filmer, som aldri burde sett dagens lys, full kinodistribusjon i Norge. Og det står ikke bedre til med kortfilmene. Når Det norske studentersamfund lokker med muligheten til å se fire norske skrekfilmer i det korte formatet, vil du derfor gjøre klokt i å

styre unna. Filmen som skal sette tonen for kvelden heter *Tempus Fugit*. Filmens regissør, Even Benestad, har følgende lovord å si om den: «Hva er galt med Tempus Fugit? Ikke alt, men litt for mye». Han skal ha for ærligheten.

Brennvakkert

«**Va fan, Jesper!** Skogen brinner! Du borde ha slått den jointen!» Dette er et oppdiktet sitat, men det kunne like gjerne vært navneopphavet til dette ferse, svenske stoner-rockbandet.

Det legges ikke skjul på at kara kommer fra Lindköping i Sverige; vokalist Jesper Aronsson synger med den tjukkeste östgötamålsdialekten du har hørt. Det funker også dritbra som et humoristisk virkemiddel, og derfor trekker det litt ned at sistelåta er på engelsk. Det bryter liksom med hele den skække, svenske stemningen plata har plassert lytteren i.

Skogen Brinner minner fort om en svensk versjon av Black Sabbath, men selv om låtene

inneholder dystre tekster om «Odjurets hämnd» og «Svarta skuggor», er melodiene lystigere og mer upbeat. Albumet gir også en følelse av å ha blitt spilt inn i bandets garasje, og denne kjenslen etablerer en behagelig, intim atmosfære.

Flertallet av låtene på 1st har gromme, seige gitarriff, mens to av låtene i tillegg tar deg på senga med en heftig saksofon. Videre har låta «Chock» et rolig og skittent blues-preg over seg, og ender i et uventet kaos av støy. Sangen «Vägen till förvirring» skiller seg ut som den



PLATE

1st

Av: **Skogen Brinner**

Plateselskap: **Subliminal Sounds**

eneste akustiske låta på albumet, og høres ut som en svensk sommerhit fra 80-tallet. Det gjøres derimot med glimt i øyet, og er et hyggelig avbrekk.

1st er et album for de som liker fete, buldrende gitarriff, men samtidig en totally chill stemning. Med eller uten jazztobakk.

Kristoffer Kaayne Kaalsaa
kriskkk@universitas.no

Fortsatt mikrofonkåt

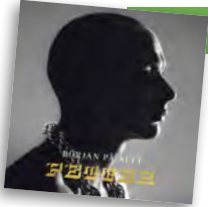
Jøss, finnes Petter fortsatt? Tro det eller ei, han stakk aldri. *Början på allt* er hans åttende album, og selv om salgstallene det siste tiåret har vært i en helt annen størrelsesorden enn heydayen på sent nittiall, har svensken fortsatt til gode å utgi et dårlig produkt.

Med debuten *Mitt sjätte sinne* i 1998, lå Petter milevis foran sine norske kolleger, både rap-teknisk og produksjonsmessig. (Ja, faktisk, selv om det tydeligvis rår en slags Tee Productions-romantisering om dagen. Det var variable saker den gangen!) Teft for gode produsenter har södermalmsrapperen alltid hatt og *Början på allt* er intet unntak.

14 av 15 spor er signert produksjonsteamet Trojkan (Salem

Al-Fakir, Vincent Pontare og Filthy) og nivået er høyt. Her er det null dubstep-lefling, lav stekefaktor og tynt med kanyesk maksimalisme. Det er rett og slett fete beats, med velvalgte soul-samples og passende organisk instrumentering: «*Beats that are hard, beats that are funky*», » som A Tribe Called Quest ville sagt det. Unntaket er «Håll om mig» som høres ut som et samarbeid mellom Rataat og David Guetta, med et helt ok resultat.

Som en rappende variant av tegneseriefiguren Rocky (skjønt mer alvorlig i tonen), leverer Petter vekselvis selvsokryt, storbybetraktninger og personlige



PLATE

Början på allt

Av: **Petter**

Plateselskap: **Sony Music**

utleveringer, ofte ikke av den mest flatterende sorten. Flyten har forandret seg lite gjennom årene, men hvorfor fikse noe som fungerer utmerket?

Som en av Skandinavias viktigste rappere i omkring 15 år, fortjener Petter at folk fortsatt bryr seg om musikken hans. Det er lov å håpe at «Vinden har vändt» nok en gang.

Eivind Eide Skaufjord
eivines@universitas.no

Norsk rap er mørk igjen

«**Spør mamma** om penger, står på hjørnet og henger, for vi er barnslige mennesker, så lenge vi lever.» Husker du Barnslig?

Rapduoen som vant Spellemannsprisen for over ti år siden, Equicez er tilake med nytt album.

*Stage Of Extinction * Force Majeure* er comebacket norsk rap har ventet på.

Harde, bassfylte beats gjenomsyrer hele albumet, og går utmerket hånd i hånd med mørke tekster og kraftfull spyting. Temaene som går igjen i låtene er konspiratorisk politikk, ramsalt og veldig berettiget kritikk av pop-Norge, historier om dop, tapte venner, familie og motgang. De klarer å holde det negativt

uten å være bitre, klarer å være sinte uten å være haters, og klarer å preache uten å være belærende.

Rapperne El Axel og Cast rapper på tre språk: Mesteparten av albumet er på engelsk, men det er også innslag av både norsk og spansk. Resultatet blir som norskifisert undergrunnsrap å la Vinnie Paz, Army of the Pharaohs og Immortal Technique.

De kan til tider bli litt vel konspiratoriske, for eksempel når de med låta «Th'Gods» rapper om aliens og UFOer. De har til og med samlet konspirasjonsteoretikeren David Icke,



PLATE

Stage of Extinction * Force Majeure

Av: **Equicez**

Plateselskap: **EMI**

noe som også nevnte Paz og Tech har gjort før dem.

I bunn og grunn er dette albumet et sårt trengt tilskudd til norsk rap. Klovner gjør i disse dager comeback på scenen, Equicez er tilbake med nytt album, og plutselig ble fremtiden for norsk hip hop litt lysere.

Heljar Havnes
heljarh@universitas.no

KULTURKALENDER

onsdag 8. mai

Konferanse: Generalsekretær Anders Fogh Rasmussen i NATO og utenriksminister Espen Barth Eide deltar på årets Europakonferanse, som har tittelen «European Security in a Time of Austerity». Rektor Ottersen ønsker velkommen, utenriksministeren innleder og generalsekretæren holder hovedinnlegg. Konferansen er gratis og åpen for alle, og foregår på engelsk. Forhåndspåmelding via UiOs nettsider.
Campus Blindern, Georg Sverdrupshus, auditorium 1, kl. 15.15 – 16.15

Konsert: I anledning veterandagen arrangerer Akershusfestlighetene konsert med Lars Vaular og Mikhael Paskalev. Kom deg ut i den gryende forsommeren og dans til Vaulars fengende hip hop og Paskalevs 60-talls-nostalgiske krempop. Det blir utvilsomt god stemning, og på toppen av det hele er festlighetene aldeles gratis. Ta med deg kollokviegruppa ut i det grønne!
Akershus festning, Karpedammen scene, kl. 19.00

torsdag 9. mai

Utstilling: Førsteårs masterstudent ved Kunstakademiet, Julia Lee Hong, inviterer til utstillingen *Eleven Days in May* hjemme hos seg selv fra 1. til 11. mai. De første åtte dagene foregår utstillingen uten publikum, men dokumenteres med video. Fra 9. til 11. mai kan publikum bli med på moroa via en livestream på Hongs nettside. Utstillingen inneholder maleri, skulptur, installasjon og performance. Nysgjerrig? Vi også.
www.juliallh.is. Kl. 08.00 – 16.00

fredag 10. mai

Lunsj med kultur: Fredagstradisjonen lunsj med kultur har invitert NMH-musikerne i Baker Hansen, som spiller Chet Baker på norsk. Fem jazzutøvere tar legenden med på ei norsk språkreise. Kvintetten tar opp arven etter Jan Erik Volds Baker-samarbeid, *Blåmann!* *Blåmann!* fra 1988. Resultatet er et spennende møte mellom amerikansk cooljazz og norsk fjelluft.
Campus Blindern, Georg Sverdrupshus, vestibylen, kl. 12.15 – 12.45

Utstilling: Andreklassingene på grafisk design ved Westerdals inviterer til *Andreutgaven*, en magasinutstilling om merkevarer. De 29 studentene har laget hvert sitt magasin, og temaene spenner fra branding av konkrete produkter som øl og kaffe til spesialdesignede profilskrifter og fiktive merkevarer fra filmer. Kom og ta en kikk på resultatet av fire ukers intensivt arbeid, og nyt god mat og drikke til en god pris.
Den gode café, kl. 19.00

lørdag 11. mai

Utstilling: Hva ender du opp med når du trakter et budskap gjennom en lang rekke kommunikatorer? Folket bak Formering har samlet de beste de fant, og ba dem sette av 48 timer hver til det som skulle bli et høyst lettbeint og inter-

essant eksperiment i kommunikasjonens navn. Deretter gav de første deltaker en brief, og lot resultatet vandre videre til nestemann, som skulle gjette hvordan den opprinnelige breifen lød – og løse den. Resultatet vandra igjen videre til den neste i rekka. Og slik fortsatte det i to hele måneder. Eksperimentet kan du oppleve i sin helhet i Grafill R21 fra 8. til 25. mai.

Grafill, kl. 9.00 – 16.00

søndag 12. mai

Foredrag: Norske arkeologer kan vise til sensasjonelle resultater etter tre sesongers undersøkelser på øya Naxos utenfor Hellas. Et festningsanlegg på en utligjengelig fjelltopp på øya har vist seg å skjule en glemt by. Nye funn forteller en fascinerende historie om byen, befolkningens størrelse, aktiviteter og organisasjon. Av de viktigste funnene er en hittil ukjent kirke, mynter, gateløp og infrastruktur. Arkeologene David Hill, Knut Ødegård og Håkon Ingvaldsen forteller om undersøkelsene, funnene og konklusjonene – og ikke minst om de nye spørsmålene som vi nå kan stille om den glemt byen på Naxos.
Historisk museum, kl. 13.00

mandag 13. mai

Film: Cinema Neuf kliner til med supermand og viser fire norske kortfilmgrøssere som garantert gir frysninger nedover ryggen! Du møter «kannibalske» bønder, forvillende Black Metal-musikere på kristenleir, selvmordere og en kjernefamilie i en gal manns vold. Grøsserserien på fire filmer utfolder seg i beste sjangerstil – med god villskap og en stor dose humor. Filmene som vises er Tempus Fugit (2009), Familien Bergs erfaringer (2008), Svin (2009) og Forlat oss vår skyld (2009).
Chateau Neuf, Lillesalen. Kl. 19.00. Pris: 40/60 (medl./ikke medl.)

tirsdag 14. mai

Debatt: Vi er inne i et valgår og Norge vil få en ny regjering. Det råder spenning rundt hvorvidt den rødgrønne regjeringen blir sittende eller om de blir erstattet av et borgerlig alternativ. Hvilken kulturpolitisk retning kan vi forvente oss? Transnational Arts Production – TrAP er en partinøytral organisasjon, men som representant for det frie feltet av kunstprodusenter vil de i et åpent dialogmøte spørre politikerne på hvilken måte deres kulturpolitikk vil berøre det frie feltet og hva de vil gjøre for å sikre mangfold i norsk kunst- og kulturliv. Panelet består av Olemic Thommessen (H), Ib Thomsen (FrP), Arild Stokkan-Grande (A), Trine Skel Grande (V) og Johan Tønnesson (SV). Moderator er Håkon Flemmen, kulturredaktør i Klassekampen.
Litteraturhuset, Amalie Skram-salen, kl. 14.30

Voodoo-Sartre

I denne utgaven av Universitas kan du lese at professor Kristian Gundersen mener NOKUT likegodt kunne akkreditert voodoo og astrologi siden de godkjente akupunkturutdanningen.

Dét synes UiO-rektor Ole Petter Ottersen er en glitrende idé.

– Nye, spennende fagområder som disse er nok et område hvor UiO skal bli et ledende universitet, sier rektor Ottersen.

Han sier disse fagområdene vil plasseres på Humanistisk Fakultet, og framfor alt ønsker han TVERRFAGLIGHET.

– Dermed kan studenter fordype seg i spørsmål som hvorvidt fjernhealing i lys av farge teori kan forklare Heideggers spørsmål om væren, sier Ottersen.

Han håper også UiO skal karre seg opp blant de fem beste universitetene i verden når det gjelder forskning på voodoo-eksistensialisme, homeopati-diskursanalyse og medier, kommunikasjon og soneterapi.

«Objektiv» journalistikk

Universitas kunne for to utgaver siden fortelle på forsiden at «alle» vil bli økonomer. Ad Notam kan nå avsløre at Universitas-redaktør Emma Tollerud på vegne av avisa har mottatt et større pengebeløp fra økonomorganisasjonen Econa for å tale deres sak.

– Altså. Hva skal vi gjøre? Når Velferdstinget kutter støtten vår må vi begynne å se oss om etter andre midler, sier Tollerud.

Ifølge Ad Notams informanter mottok avisa også et betydelig beløp fra nettbokhandelen «Bokkilden.no» for oppslaget om Akademikas tap på 53 millioner.

– Objektivitet. Hva er egentlig objektivt lenger?, sier redaktøren mens hun roter oppi Mulberry-veska si på jakt etter Iphone 5-en som ringer.

– Hva sa du? HiOA-rektor Kari Toverud Jensen deltok på et swingers-party i helgen og du har bilder?, sier Tollerud, og spør Ad Notam hvor stort beløp vi tror Universitas kan utpresse Toverud Jensen for.

Smørepenger

Denne uken ble det klart at regjeringen gir 6,3 milliarder til rehabilitering av nybygg på Universitetet i Ås, som skal slås sammen med Veterinærhøgskolen som i dag er i Oslo.

Men sikre kilder Ad Notams har snakket med bekrefter at milliardene skal gå til noe helt annet.

– Den eneste grunnen til at Veterinærhøgskolen gikk med på å flytte ut til det hølet var på betingelse av at de skulle bli rikelig kompensert, sier Ad Notams anonyme kilde.

Hun sier hver veterinærstudent kommer til å motta et månedlig «distriktsstipend» som skal veie opp for at de må omgås studenter som alle er i slekt med hverandre, og for at de til enhver tid må høre på Plumbo på Samfunnet, og høre på mas fra bygdefolket om hvor jævlig det er i Oslo.

VI SPØR

av Stine Stenhaug



FOTOMANIPULASJON

Jeg spiste opp jukselappen

Marianne Høva Rustberggard, studentombud ved UiO mener det styrker studenters rettssikkerhet at de får dekket utgifter til advokat. Javel... hva hvis jeg faktisk har juksa da?

– Som hovedregel skal alle saker hvor det er mistanke om fusk fremmes for klagenemnda. Fakultetet kan likev...

– Du, det virker som en veldig lang prosess det her. Kan jeg ikke bare betale eksamensvakten for å ikke si noe? Det blir jo billigere enn advokat.

– Bevillingen er for å dekke utgiftene ved anskaffelse av advok...

– Men jeg følte liksom at han gamle mannen var UTE etter å ta meg, hvis du skjønner hva jeg mener?

– Hvis du følte at han var ute etter å ta deg... Ja, da kan det være nyttig å ta det opp med studentombudet.

– Ja, jeg ble ganske sint. Så jeg spiste opp jukselappen. Så nå er det jo bare ord mot ord da.

– Ehm... Du gjorde det, ja. Men jeg kan anbefale deg å skaffe en advokat som har gjort dette før.

– Men må jeg si dette til mamma? Vent litt, nå kommer hun inn. NEI! Jeg kommer snart. Snakker med en lærer. Er du der fortsatt?

– Ja...

– Jeg har litt vondt i magen jeg.

– Uff da, nei. Jeg tror du må ta å prate med de det gjelder. Og så har du krav på advokatstøtte. Eventuelt kan du snakke med sekretæren, Sigmund.

– Hm? Sigmund? Hvor gammel er han da? Er han gammel eller ung?

– Jeg vet dessverre ikke hvor gammel Sigmund er.

– Hmmm... Okey. Men, tror kanskje jeg må legge på. Mamma venter med middag. Ringer deg tilbake jeg.

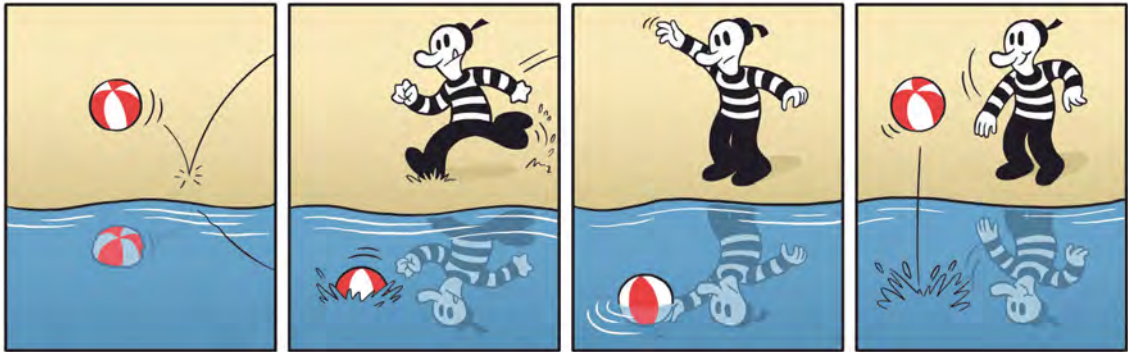
– Ja, gjør det du. Vi snakkes! (Ringer opp igjen)

– Hei igjen, du. Det er fra Universitas...

– Ja, ha! Jeg hadde en anelse. Jeg var lettet over at du glemte å spørre om jeg ville vurdere min stilling.

PANTO

av Thomas Sørli Hansen



REBUS

av Ragnhild Torstensen

HINT: Norsk film blir bedre og mer variert.

Send svar til: oyvind.gallefoss@universitas.no



SUPERQUIZ

av Øyvind Bosnes Engen

1. Hva heter den kinoaktuelle superheltefilmen med Robert Downey jr. i hovedrollen?
2. Hvilken superheltefigneserieprodusent kom først: Marvel Comics eller DC Comics?
3. Hva het Segas 16 bit-maskin som konkurrerte med Super Nintendo store deler av 1990-tallet?
4. Hvilket år ble NRKs barnekanal, NRK Super, lansert?
5. Og hva heter spørreprogrammet som sendes to ganger i uka på kanalen?
6. Hva heter ABBA-albumet der du blant annet finner låtene «The Winner Takes it All» og «Happy New Year»?
7. Hvor raskt må en gjenstand bevege seg for å nå supersonisk hastighet ved havflatenivå?
8. Og hvilke to land samarbeidet om å utvikle det supersoniske passasjerflyet Concorde?
9. I hvilken film fra 1999 framføres musikalnummeret «I'm Super» av rollefiguren Big Gay Al?
10. Hva heter Universitetet i Oslos supercomputer som regnes for å være blant verdens kraftigste?

1. Iron Man 3
2. DC Comics
3. Sega Mega Drive (Sega Genesis i USA)
4. 2007
5. Superkviss
6. Super Trouper (1980)
7. Rundt 340 m/s (1200 km/h)
8. Storbritannia og Frankrike
9. South Park: Store, lengre og usensurert
10. Abel